

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНИЙ ІНСТИТУТ – НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАСІННСЗНАВСТВА ТА СОРТОВИВЧЕННЯ

КАТАЛОГ

СОРТІВ, ГІБРИДІВ

(II частина)

кукурудза
сорго, сориз
соняшник
соя
люцерна, еспарцет

Одеса
2014

Друкується за рішенням вченої ради інституту,
Протокол №3 від 03.03.2014 р.

Дається коротка характеристика районваних і нових перспективних сортів і гібридів кукурудзи, сорго, соризу, соняшнику, сої, люцерни, еспарцету.

Науково-методичні рекомендації

КАТАЛОГ СОРТІВ, ГІБРИДІВ
Селекційно-генетичного інституту – Національного центру
насіннезнавства та сортовивчення
(II частина)

Авторський колектив: А. О. Белоусов, О. В. Бушулян, Б. Ф. Вареник,
В. Л. Гамандій, Г. К. Дремлюк, В. І. Крутько,
О. Я. Пушкаренко, В. І. Січкач

За редакцією директора Селекційно-генетичного інституту – Національного центру насіннезнавства та сортовивчення член.-кор. НААН Соколова В. М.

ЗАПРОШУЄМО ДО СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНОГО ІНСТИТУТУ !

Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннізнавства та сортовивчення, який у 2012 році відзначив своє сторіччя, – одна з провідних установ сільськогосподарської науки в Україні.

Сьогодні тут створюють сорти і гібриди озимої м'якої і твердої пшениці, озимого і ярого ячменю, кукурудзи, соняшнику, сої, нуту, гороху, сорго, соризу, люцерни.

Селекційний конвеєр, який працює в СГІ, дає можливість постійно удосконалювати набір сортів, підвищувати стабільність і якість отримуваної продукції. Справа у тому, що сорт і насіння, як у минулому, так і в сучасних умовах залишаються самим дешевим і найбільш доступним фактором підняття аграрного виробництва.

Сьогодні метою робіт з селекції озимої пшениці (розпочатих в 1912 році), які очолюють академіки НААН М.А.Литвиненко та С.П.Лифенко, є, перш за все, створення сортів інтенсивного типу з підвищеними адаптивними властивостями універсального використання на різних агрофонах. За ознаками жаро- і посухостійкості одеські пшениці є кращими у світі. Але найбільш вираженими ознаками, які відрізняють їх від інших сортів, є винятково високі показники якості зерна сильних і екстрасильних пшениць. Ці сорти відкривають можливість отримати «сильне» зерно в регіонах, які раніше такого не вирощували.

Останніми роками в інституті створені сорти озимої пшениці з груповою та комплексною стійкістю до поширених захворювань. Продовжується робота з удосконалення напівкарликових сортів, які практично не вилягають і витримують найбільш високі агрофони та інтенсивні дощі.

Уваги заслуговують сорти озимої твердої пшениці, культури, вперше у світовій селекції створеної в Селекційно-генетичному інституті в 1960 році академіком ВАСГНІЛ Ф.Г.Кириченком. Показники якості макаронів у них знаходяться на рівні кращих світових стандартів.

Селекцію ячменю в інституті було розпочато в 1916 році. У даний час висока результативність робіт зі створення сортів ярого та озимого ячменю (керівник – академік НААН А.А.Лінчевський) пов'язана з розробкою та впровадженням концепції на пристосованість до мінливих умов вирощування. Науковцями створено новий тип шестирядних сортів високоінтенсивного типу, встановлено генотип сортів-дворучок і розроблено шляхи їхнього цілеспрямованого селектування.

У селекції озимого ячменю було розроблено програму надання сортам стійкості до сажкових захворювань, яка втілилась у виведення сортів з груповою стійкістю до збудників чорної (*Ustilago nigra*), твердої (*Ustilago hordei*) та летючої (*Ustilago nuda*) видів сажки.

Дослідження з селекції кукурудзи (керівник робіт – член-кореспондент

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

НААН В.М.Соколов, директор інституту) спрямовані на виведення гібридів найбільш пріоритетних напрямів використання – скоростиглих для зони Лісостепу і Полісся (ФАО 150-200), середньостиглих і середньоранніх інтенсивного типу для степової зони (ФАО 250-390), зернового та силосного призначення. Серед важливих робіт останніх років – розробка та впровадження у селекційний процес технології молекулярних маркерів. У виробництві набули поширення гібриди кукурудзи з високою адаптивністю, зокрема жаро-, посухостійкістю, високою та стабільною зерновою продуктивністю.

Селекціонерам інституту належить пріоритет у створенні перших вітчизняних високоолійних, стійких до основних хвороб, перш за все до вовчка, гібридів сояшнику (В.В.Бурлов). Виведені останніми роками гібриди (Б.Ф.Вареник, В.І.Крутько) вирізняються генетично зумовленою стійкістю до вовчка, несправжньої борошністої роси, толерантністю до загущення та мають зручне промислове насінництво.

Роботи із зернобобовими культурами, зокрема з горохом, спрямовані на виведення сортів, адаптованих до вирощування в умовах півдня України, стійких до найбільш поширених захворювань, з поліпшеними якісними властивостями отримуваної продукції, технологічних у виробництві. Накопичені знання сприяли створенню сорту гороху Світ. Суттєвим науковим успіхом є виведення протягом останніх 35 років близько 30 сортів сої, придатних для кормового та харчового використання (В.І.Січкач), а також крупнонасінних сортів нуту з масою 1000 насінин більше 400 г (О.В.Бушуляк).

Всі сорти люцерни, створені в інституті, мають високу насіннєву продуктивність, яка при дотриманні вимог технології та задовільному забезпеченні запліювачами може досягати на богарі 4-5 ц/га, а при зрошенні – до 10 ц/га.

З покупцями насіння укладаються ліцензійні договори, які надають їм право на вирощування та реалізацію насіння на законних підставах. Провідні вчені інституту надають всім клієнтам кваліфіковану допомогу при виборі насіння з урахуванням специфіки сорту та умов його вирощування.

Директор інституту,
член-кореспондент НААН

В.М. Соколов

Адреса інституту: 65036, м. Одеса, Овідіопольська дорога, 3,
Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннізнавства та сортовивчення

Телефон: (048) 789-54-01, **факс:** (048) 789-52-89

Відділ насінництва: зав. відділу – Вишневський Володимир Володимирович,
кандидат с.-г. наук

Тел.: (048) 789-51-35, **факс:** (048) 789-77-12, **e-mail:** w-sky@ukr.net

Група маркетингу: Арифова Тетяна Миколаївна, кандидат с.-г. наук

Тел: (048)789-55-28, **e-mail:** sgi-marketing@ukr.net

**Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net**

ЗМІСТ

Кукурудза

1.	Фея	7
2.	Яхта	8
3.	Етюд	9
4.	Елегія МВ	10
5.	Веселка МВ	11
6.	Одеський 360 МВ	12
7.	Кобза МВ	13
8.	Шаланда МВ	14
9.	Флагман	15
10.	Одеський 385 МВ	16
11.	Діалог	17
12.	Галера	18
13.	Новація МВ	19
14.	Евріка МВ	20
15.	Легіон 400	21
16.	ТОР 410	22

Сорго, сориз

1.	Одеський 205	23
2.	Одеський 302	24
3.	Дружній	25
4.	Кварц	26
5.	Титан	27
6.	Салют	28
7.	Атлант	29
8.	Факел	30
9.	Крос	31
10.	Медовий F ₁	32
11.	Фаворит	33
12.	Афоня F ₁	34
13.	Одеська 221	35

Соняшник

1.	Анонс	36
2.	Олівер 90	37
3.	Символ	38
4.	Базальт	39
5.	Шанс	40

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

6.	Сюжет	41
7.	Селянин	42
8.	Антрацит	43
9.	Гектор	44
10.	Кадет	45
11.	Сучасник	46
12.	Романтик	47
13.	Славсон	48
14.	Сібсон	49
15.	Ореол	50
16.	Скарб	51
17.	Соліст	52
18.	Чигирин	53
19.	Віват	54
20.	Академічний	55
21.	Боярин	56
22.	Василик	57

Соя

1.	Одеська 150А	58
2.	Берегиня	59
3.	Васильківська	60
4.	Донька	61
5.	Ельдорадо	62
6.	Ятрань	63
7.	Мельпомена	64
8.	Фарватер	65
9.	Данко	66
10.	Сяйво	67
11.	Антарес	68
12.	Руса	69

Люцерна, еспарцет

1.	Радуга	70
2.	Зарниця	71
3.	Мрія одеська	72
4.	Світоч	73
5.	Єва	74
6.	Ласка	75
7.	Люба	76
8.	Блиск	77
9.	Адам	78

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www: sgi.in.ua](http://www.sgi.in.ua) e-mail: sgi-uaan@ukr.net

КУКУРУДЗА

ФЕЯ

У Реєстрі сортів рослин України з 2012 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, В.О. Серіков та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ потрібний гібрид, середньоранній (ФАО 280), вегетаційний період 110-112 днів;
- ✓ середня врожайність зерна в степовій зоні 8,68, у лісостеповій – 9,28 т/га, перевищення над національним стандартом відповідно 8 і 12%;
- ✓ отриманий максимальний урожай зерна – 12,32 т/га (Чернівецька область, 2011 р.);
- ✓ жаро-, посухостійкість у степовій зоні помірні (7,6 бала);
- ✓ високостійкий до коренево-стеблових гнилей (9 балів) та пухирчастої сажки (8,3 бала);
- ✓ стійкий до ламкості стебла (9 балів) і вилягання (9 балів);
- ✓ високотехнологічний у насінництві та товарному виробництві;
- ✓ материнська форма вирізняється високою насінневою продуктивністю; насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослини – 200-210 см, висота прикріплення качана – 72-75 см. Листків на головному стеблі 15-16. Качани середні – 180-200 г, циліндричної форми, кількість рядів зерен 14-16. Стрижні качанів слабозабарвлені, зерно жовтого кольору, крем'янисто-зубовидне (проміжного типу). Маса 1000 зерен 246-250 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос у степовій та лісостеповій зонах. Рекомендована густина стояння рослин перед збиранням у південному Степу 35-40, у північному – 40-45, Лісостепу – 55-60 тис./га.

Особливості гібрида: лісостепового екотипу, найбільш високі і сталі врожаї забезпечує в зонах північного Степу і Лісостепу. Добре реагує на внесення мінеральних добрив. Погано переносить надмірно загущені посіви.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

КУКУРУДЗА

ЯХТА

У Реєстрі сортів рослин України з 2012 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, В.О.Серіков та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ потрійний модифікований гібрид, середньоранній (ФАО 280), вегетаційний період 112-114 днів;
- ✓ середня врожайність зерна у степовій зоні 7,2 т/га, у лісостеповій – 8,15 т/га. Зафіксований максимальний урожай зерна становив 10,64 т/га (Костянтинівська ДСС, 2009 р.);
- ✓ жаро-, посухостійкість помірні (7,2 бала);
- ✓ стійкий до коренево-стеблових гнилей (9 балів) та пухирчастої сажки (9 балів);
- ✓ стійкий до ламкості стебла (9 балів) і вилягання (9 балів);
- ✓ високорентабельний на всіх етапах насінництва та високотехнологічний у товарному виробництві;
- ✓ материнська форма має високу насінневу продуктивність. Насінництво гібрида ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: рослина висока – 210-220 см, висота прикріплення качана – 75-80 см. Листків на головному стеблі 15-16. Качани середні – 190-210 г, циліндричної форми. Кількість рядів зерен 12-14. Стрижні качанів забарвлені. Зерно жовтого, кольору, крем'янисто-зубовидне. Маса 1000 зерен 250-255 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос у степовій та лісостеповій зонах. Найбільш високі і сталі врожаї забезпечує в лісостеповій зоні, оскільки більш вимогливий до сприятливих умов вирощування. Рекомендована густина стояння рослин на період збирання у південному Степу 35-40, північному Степу – 40-45, Лісостепу – 55-60 тис./га.

Особливості гібрида: переважно лісостепового екотипу. Найбільш високі врожаї забезпечує в зоні Лісостепу. Особливо добре реагує на внесення мінеральних добрив. Порівняно швидко втрачає вологу при дозріванні.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

КУКУРУДЗА

ЕТЮД

У Реєстрі сортів рослин України з 2012 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, С.П. Попов та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ подвійний гібрид, середньоранній (ФАО 270), вегетаційний період 109-111 днів;
- ✓ середня врожайність зерна в Степу становила 8,96, у Лісостепу – 9,04 т/га. Відомий максимальний урожай зерна – 11,8 т/га (УкрНДСКР, Чернівецька область, 2011 р.);
- ✓ жаро-, посухостійкість високі (8,4 бала);
- ✓ стійкість до коренево-стеблових гнилей (9 балів) та пухирчастої сажки (8,3 бала) високі;
- ✓ високостійкий до ламкості стебла (9 балів) і вилягання (9 балів);
- ✓ рентабельний у насінництві та високотехнологічний у товарному виробництві;
- ✓ материнська форма вирізняється високою насінневою продуктивністю на ділянках гібридизації. Насінництво ведеться на стерильній основі М-типу за схемою повного відновлення фертильності пилку.

Апробаційні ознаки: рослина висока, у Степу – 210-215, у Лісостепу – 230-240 см. Висота прикріплення качана – 80-90 см. Качани великі 220-230 г, конусо-циліндричної форми, кількість рядів зерен 14-16. Луски стрижнів качанів сильно забарвлені. Зерно жовте, зубового типу. Маса 1000 зерен 290-310 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос у степовій та лісостеповій зонах. Оптимальна густина стояння рослин перед збиранням у південному Степу 35-40, північному – 40-45, Лісостепу – 55-60 тис./га.

Особливості гібрида: вирізняється широкою екологічною пластичністю. Дає стабільно високі врожаї зерна в Степу і Лісостепу. Добре реагує на внесення мінеральних добрив. Погано переносить надмірно загущені і забур'янені посіви.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

КУКУРУДЗА

ЕЛЕГІЯ МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2003 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, Б.Ф. Вареник та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий модифікований, середньоранньої групи (ФАО 280). Вегетаційний період 109-112 днів;
- ✓ за даними державного випробування урожай зерна на сортодільницях в Лісостепу та Поліссі становив 6,8-7,4 т/га. Зафіксований максимальний врожай зерна 10,1 т/га (Одеська область, Іванівський район, 2005 р.);
- ✓ стійкий до вилягання. Посухостійкість добра. В зоні Полісся витримує загущення посіву до 60-70 тис. рослин на гектар;
- ✓ верхівка качана добре вкрита обгорткою, але при дозріванні її листя розходяться, і качан та зерно швидко втрачають вологу. Вихід зерна становить 80-81%;
- ✓ насінництво гібрида ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослини складає 205-222 см, висота прикріплення качанів – 85-90 см. Листків на головному стеблі – 15-17. Качани великі (200-210 г), слабкоконусоподібної форми, кількість рядів зерна – 14-16. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми. Маса 1000 зерен – 290-300 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос у Лісостепу та Поліссі. Гібрид особливо ефективний при вирощуванні за інтенсивною технологією з внесенням оптимальних доз мінеральних добрив. Рекомендована густина рослин перед збиранням: Лісостеп – 55-60, Полісся – 65-70 тис./га.

Переваги: Елегія МВ вдало поєднує скоростиглість, високу зернову продуктивність і стійкість до вилягання з низькою збиральною вологістю зерна. Тому гібрид успішно можна вирощувати з використанням енергозберігаючої технології – збирання комбайном з одночасним обмолотом, у сухі роки майже без досушки зерна.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

КУКУРУДЗА

ВЕСЕЛКА МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2003 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, Б.Ф. Вареник та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ трилінійний, середньостиглий гібрид (ФАО 340). Вегетаційний період 118-120 днів;
- ✓ середня врожайність зерна за роки випробування на сортодільницях лісостепової зони склала 6,50-7,50 т/га, максимальна – 10,58 т/га;
- ✓ відрізняється зерном крем'янистоподібного типу, яке може використовуватися для виготовлення крупи та борошна;
- ✓ високопосухо- та жаростійкий;
- ✓ стійкий до коренево-стеблових гнилей і вилягання;
- ✓ високотехнологічний у товарному виробництві і насінництві. Вихід зерна 78-80%;
- ✓ насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності. За формою качана батьківські форми гібрида чітко відрізняються: у материнської форми качан майже циліндричний, у батьківської лінії – конусоподібний.

Апробаційні ознаки: висота рослини 210-215, висота прикріплення качанів 65-75 см. Листків на головному стеблі – 15-17. Качани великі (230-250 г), слабкоконусоподібної форми, добре вкриті обгорткою, кількість рядів зерна – 16-18. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтогарячого кольору, крем'янистоподібної форми. Маса 1000 зерен – 220-230 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно у лісостеповій зоні. Гібрид високоадаптивний, зі стабільним проявом продуктивності: забезпечує отримання високого врожаю як в сприятливих, так і несприятливих умовах. Дає високу віддачу при внесенні оптимальних доз мінеральних добрив. Оптимальна густина рослин у Степу 35-40, у зоні Лісостепу – 45-50 тисяч рослин на гектар.

Переваги: унікально поєднує високу адаптивність до мінливих умов вирощування і посухостійкість з високою зерною продуктивністю та має крем'янистоподібне зерно, що дозволяє використовувати його для виробництва кукурудзяного борошна і крупи.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

КУКУРУДЗА

ОДЕСЬКИЙ 360 МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2002 року.

Автори: В.М. Соколов, А.С. Пілюгін, А.О. Белоусов та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий модифікований, середньостиглий (ФАО 350), вегетаційний період 117-120 днів;
- ✓ високопродуктивний. Середня врожайність за роки випробування становила 6,8-7,5 т/га. У сприятливих умовах урожай зерна 9,5-10,0 т/га. Потенційна врожайність 10,3-11,0 т/га;
- ✓ вирізняється низькою збиральною вологістю зерна, що дозволяє економити значні кошти при досушці товарного зерна. Вихід зерна 79-80%;
- ✓ характеризується груповою стійкістю до інфекційних хвороб;
- ✓ стійкий до ламкості і вилягання стебла;
- ✓ високотехнологічний при товарному виробництві і у насінництві;
- ✓ насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослин 210-240 см, висота прикріплення качанів 75-85 см. Листків на головному стеблі 16-17. Качани великі (200-240 г), слабоконусоподібної форми, кількість рядів зерен 16-20. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми. Маса 1000 зерен 280-300 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендований для вирощування на зерно і силос у зоні Степу та Лісостепу. Невибагливий до умов вирощування, з високою екологічною пластичністю. Добре реагує на оптимальні дози мінеральних добрив. Рекомендована густина стояння рослин: південний та центральний Степ – 30-35, північний Степ – 35-40, Лісостеп – 45-50 тис./га.

Переваги: один з небагатьох гібридів, який надзвичайно швидко втрачає вологість зерна при дозріванні. Це дозволяє вирощувати його з елементами енергозберігаючої технології.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

КУКУРУДЗА

КОБЗА МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, Б.Ф. Вареник та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ трилінійний, середньостиглий (ФАО 350). Вегетаційний період 122-125 днів;
- ✓ високостійкий до основних хвороб і вилягання;
- ✓ вирізняється підвищеною посухостійкістю та адаптивністю;
- ✓ висока насіннева продуктивність материнської форми;
- ✓ середня врожайність зерна в зоні Степу 7,50 т/га. Зафіксований максимальний врожай зерна – 11,06 т/га (Устинівка, Харківська область, 2005 рік);
- ✓ насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення.

Апробаційні ознаки: висота рослини 210-230 см, висота прикріплення качанів 70-82 см, листків на головному стеблі 18-19. Качани великі (280-290 г), слабоконусовидні, кількість рядів зерен 14-16. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, напівзубовидної форми, маса 1000 зерен 300-310 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос у Степу і Лісостепу. Оптимальна густина стояння рослин у південному і центральному Степу – 30-35, північному – 40-45 і в Лісостепу – 50-55 тисяч на гектар.

Переваги: один з найбільш екологічно стабільних гібридів, який забезпечує високі й сталі урожаї зерна в степовій і лісостеповій зонах України. Характеризується підвищеною посухостійкістю і генетично зумовленою здатністю надзвичайно швидко втрачати вологість при дозріванні зерна. Це дозволяє вирощувати його на зерно і силос за енергозберігаючою технологією.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

КУКУРУДЗА

ШАЛАНДА МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, В.О. Серіков та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ трилінійний модифікований, середньостиглий (ФАО 350). Вегетаційний період у зоні Степу 124-125 днів;
- ✓ високоврожайний: середня врожайність зерна на сортодільницях степової зони – 7,32 т/га, що на 0,86 т/га або на 13,2% більше, ніж у стандарту, в Лісостепу – 9,33 т/га, що на 0,79 т/га або на 9,0% більше, ніж у стандарту. Зафіксований максимальний врожай зерна – 10,55 т/га;
- ✓ високостійкий до основних інфекційних хвороб і ламкості стебла;
- ✓ високожаро-, посухостійкий, з високим потенціалом адаптивності та стабільності;
- ✓ висока стійкість до кореневого та стеблового вилягання;
- ✓ високотехнологічний у виробництві товарного зерна і насінництві, вихід зерна 79-80%;
- ✓ насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності. Материнська форма гібрида відзначається високою насінневою продуктивністю.

Апробаційні ознаки: висота рослини 220-222 см, висота прикріплення качанів 80-85 см, листків на головному стеблі – 16-18. Качани масою 240-260 г, конусоциліндричної форми, кількість рядів зерен 14-16. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми, маса 1000 зерен 260-280 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос у Степу і Лісостепу. При внесенні мінеральних добрив реагує високими прибавками врожаю. Оптимальна густина стояння рослин у південному та центральному Степу – 35-40, у північному – 40-45 і у Лісостепу – 45-50 тисяч на гектар.

Переваги: один з тих гібридів, які вигідно поєднують високу продуктивність і посухостійкість, широку адаптивність та високорентабельне насінництво.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

КУКУРУДЗА

ФЛАГМАН

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, В.О. Серіков та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ потрібний міжлінійний, середньостиглий (ФАО 370), вегетаційний період 125-127 днів;
- ✓ високоврожайний. Середня врожайність зерна у державному випробуванні склала 7,82 т/га, гарантована прибавка до стандарту – 1,14 т/га або 17,1%. Потенційна врожайність – 11,0-11,5 т/га;
- ✓ високопосухостійкий (8,9 бала);
- ✓ вирізняється групою стійкістю до основних хвороб (9 балів) та вилягання (9 балів);
- ✓ на ділянках гібридизації материнська форма має високу насінневу продуктивність;
- ✓ насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослин у сприятливих умовах 220-225 см, висота прикріплення качанів 80-85 см. Листків на головному стеблі 16-17. Качани великі (200-220 г), конусоциліндричної форми, кількість рядів зерен – 16-18. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми. Маса 1000 зерен 290-300 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендований для вирощування на зерно і силос у зоні Степу та Лісостепу. Максимальний урожай формує у лісостеповій зоні при вирощуванні за інтенсивною технологією з внесенням оптимальних доз добрив. Рекомендована густина стояння рослин перед збиранням для Степу 35-40, Лісостепу – 45-55 тисяч на гектар.

Переваги: один з найкращих гібридів за продуктивністю, посухостійкістю та екологічною стабільністю. Вирізняється високою комплексною стійкістю до хвороб і вилягання та високорентабельним насінництвом. На товарних посівах при збиранні врожаю листя гібрида довго залишаються зеленими, тому він може вигідно використовуватися для посівів на зерно та силос.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

КУКУРУДЗА

ОДЕСЬКИЙ 385 МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2001 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, В.О. Серіков та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий модифікований, середньостиглий (ФАО 380), вегетаційний період 118-120 днів;
- ✓ на півдні Степу середня врожайність 7,5-8,0 т/га, на півночі Степу – 9,4-10,0 т/га. У 2004 році на полігоні в Білгород-Дністровському районі Одеської області дав рекордний урожай зерна – 13,31 т/га. Урожай силосної маси 69,0-70,0 т/га (Інститут кормів НААН, 2004-2005 рр.);
- ✓ відзначається високою посухо-, жаростійкістю та широкою адаптивністю;
- ✓ стійкий до коренево-стеблових гнилей, пухирчастої сажки;
- ✓ стійкий до вилягання;
- ✓ насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослин 210-220 см, висота прикріплення качанів 70-75 см. Листків на головному стеблі 17-18. Качани великі (240-260 г), слабкоконусоподібної форми, кількість рядів зерен 16-18. Стрижні качанів червоні. Зерно жовте, напівкрем'янисте. Маса 1000 зерен 250-270 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос у Степу та Лісостепу. Оптимальна густина стояння рослин на суходолі південного Степу 32-35, на Півночі – 38-40, у Лісостепу – 42-50 тисяч на гектар. Негативно реагує на надмірне загущення посіву.

Переваги: один з небагатьох гібридів, який поєднує генетичний потенціал високої продуктивності та потужну адаптивну здатність – високий рівень жаро- та посухостійкості. У фазі повної стиглості листя та стебло гібрида частково залишаються зеленими, що робить його особливо придатним для силосування.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

КУКУРУДЗА

ДІАЛОГ

Перший в Україні і СНД гібрид кукурудзи, створений з використанням молекулярно-маркерних технологій.

У Реєстрі сортів рослин Україні з 2008 року.

Автори: А.О. Бєлоусов, В.М. Соколов, Ю.М. Сиволап та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий модифікований, середньостиглий (ФАО 360), вегетаційний період 117-119 днів;
- ✓ середня врожайність зерна в степовій зоні становила 6,22, у лісостеповій – 9,06 т/га, перевищення над стандартним гібридом Дар 347 МВ складо 1,68 т/га, або 18,5%, а в середньому по двом зонам – 0,50 т/га. Потенційна врожайність 11,0-12,0 т/га;
- ✓ помірно жаро-, посухостійкий (8 балів);
- ✓ стійкий до ламкості стебла та вилягання (8-9 балів);
- ✓ материнські лінії отримані з використанням молекулярно-маркерного добору за цінними локусами господарських ознак;
- ✓ високотехнологічний у насінництві та товарному виробництві;
- ✓ насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослин 225-230 см, висота прикріплення качанів 75-80 см. Листків на головному стеблі 16-17. Качани великі (240-290 г), конусоциліндричної форми, кількість рядів зерен 16-18. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми. Маса 1000 зерен 270-280 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендований для вирощування на зерно і силос у зоні Степу та Лісостепу України. Забезпечує високу віддачу при внесенні оптимальних доз мінеральних добрив. Рекомендована густина стояння рослин перед збиранням у південному та центральному Степу 30-35, північному – 35-40 та в Лісостепу – 45-55 тисяч на гектар.

Переваги: Діалог – це високоадаптивний гібрид з потенціалом продуктивності до 12,0-12,5 т зерна з гектара, забезпечує сталі врожаї у сприятливих і несприятливих умовах. Зоною переважного вирощування є Лісостеп. Це перший гібрид в Україні, отриманий з використанням ДНК-технологій.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

КУКУРУДЗА

ГАЛЕРА МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 року.

Автори: В.М. Соколов, А.С. Пілюгін, А.О. Белоусов та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ трилінійний, середньостиглий (ФАО 370), з вегетаційним періодом 120-125 днів.
- ✓ високоврожайний. За даними державного випробування урожай зерна на сортодільницях степової зони склав у середньому 6,12 т/га, що на 0,94 т/га, або 18,3% більше, ніж у стандарту. У Лісостепу середня врожайність зерна становила 7,65 т/га, що на 0,96 т/га, або на 14,5% більше стандарту. Потенційна врожайність зерна 10,17 т/га (Тернопільська область);
- ✓ відзначається низькою збиральною вологістю зерна, що дозволяє економити значні кошти на досушуванні товарного зерна;
- ✓ вихід зерна 80-81%;
- ✓ характеризується груповою стійкістю до інфекційних хвороб;
- ✓ стійкий до ламкості стебла і вилягання;
- ✓ високотехнологічний при товарному виробництві та у насінництві;
- ✓ насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відно-влення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослин 220-240 см, висота прикріплення качанів 75-80 см. Листків на головному стеблі 18-19. Качани великі (220-240 г), слабоконусовидної форми, кількість рядів зерен 18-20. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубовидне. Маса 1000 зерен 270-280 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос у зоні Степу та Лісостепу. Добре реагує на оптимальні дози мінеральних добрив. Рекомендована густина стояння рослин у південному та центральному Степу 30-35, північному – 35-40, та в Лісостепу – 45-50 тисяч на гектар.

Переваги: забезпечує високий врожай сухого зерна в умовах Лісостепу. Стійкий до вилягання та основних інфекційних хвороб. Ефективно використовує мінеральні та органічні добрива, забезпечує високі прибавки врожаю.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

КУКУРУДЗА

НОВАЦІЯ МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 року.

Автори: А.О. Белоусов, В.М. Соколов, В.О. Серіков та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий, середньостиглий (ФАО 390). Вегетаційний період в зоні Степу 125-130 днів;
- ✓ високоврожайний: середня врожайність зерна на сортодільницях в степовій зоні – 7,24 т/га, що на 0,80 т/га, або на 12,5% більше, ніж у стандарту, у Лісостепу – 9,34 т/га, що на 0,85 т/га, або на 10,3% більше стандарту. Зафіксований максимальний врожай зерна – 12,28 т/га (Тернопільська область, 2009 р.), силосної маси – 68,10 т/га (Інститут кормів НААН);
- ✓ високостійкий до основних інфекційних хвороб і ламкості стебла;
- ✓ висока жаро- і посухостійкість;
- ✓ стійкий до стеблового та кореневого вилягання;
- ✓ високотехнологічний у виробництві товарного зерна за рахунок високої вирівняності основних морфологічних показників рослини і качана, вихід зерна – 79-80%;
- ✓ насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення.

Апробаційні ознаки: висота рослини 213-215 см, висота прикріплення качанів 70-80 см, листків на головному стеблі 16-118. Качани великі (260-280 г), конусоциліндричної форми, кількість рядів зерен 16-18. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми, маса 1000 зерен 280-300 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно і силос в Степу і Лісостепу. Дає високі приривки врожаю зерна при внесенні оптимальних доз добрив. Оптимальна густина стояння рослин у південному та центральному Степу – 28-32, північному – 35-40, у Лісостепу – 45-50 тисяч на гектар.

Переваги: один з найкращих середньостиглих гібридів в Україні. Особливо привабливий для господарств Степу і Лісостепу, оскільки вдало поєднує високу врожайність зерна з високою посухостійкістю, екологічною стабільністю та вирівняністю основних господарських ознак – розміру качана, висоти рослин, висоти прикріплення качана.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

КУКУРУДЗА

ЕВРІКА МВ

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 року.

Автори: А.О. Бєлоусов, В.М. Соколов, Б.Ф. Вареник, Р.О. Кривулько та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий, середньостиглий (ФАО 390), вегетаційний період 124-129 днів;
- ✓ стійкий до основних хвороб і вилягання;
- ✓ високоврожайний: середня врожайність зерна на сортодільниці степової зони становила за два роки 7,06 т/га, або на 31,7% вище за стандарт, у Лісостепу за цей же період – 10,4 т/га, що перевищило врожай стандартів на 40,1%. Потенційна врожайність зерна – 11,0-12,0 т/га;
- ✓ високопосухостійкий. У 2005 році в умовах сильної посухи на півдні Одеської області був найкращим за урожаєм зерна серед гібридів провідних селекційних установ України;
- ✓ насінництво ведеться на стерильній основі за схемою повного відновлення фертильності.

Апробаційні ознаки: висота рослин 180-190 см, висота прикріплення качанів 65-70 см, листків на головному стеблі 19-20. Качани великі (250-270 г) циліндричної форми, кількість рядів зерен 18-20. Стрижні качанів слабо-забарвлені. Зерно жовтого кольору, зубоподібної форми, маса 1000 зерен 290-300 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно в Степу і Лісостепу. Гібрид інтенсивного типу, дуже чутливий до високого агрофону або родючості ґрунту. Оптимальна густина стояння рослин у південному Степу 30-32, у північному – 35-40 і у Лісостепу – 45-50 тисяч рослин на гектар.

Переваги: Забезпечує високий врожай сухого зерна в умовах Степу і Лісостепу. Відмінна стійкість до посухи, вилягання та основних інфекційних хвороб. Ефективно використовує мінеральні та органічні добрива, забезпечуючи високі прироби врожаю.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

КУКУРУДЗА

ЛЕГІОН 400

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 року.

Автори: В.М. Соколов, А.С. Пілюгін, А.О. Бєлоусов та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий, середньопізній (ФАО 400), з вегетаційним періодом 130-135 днів;
- ✓ високоврожайний. За даними державного випробування урожай зерна на сортодільницях у степовій зоні склав у середньому 6,59 т/га, що на 1,43 т/га, або 27,8% більше, ніж у стандарту. Потенційна врожайність зерна становить 10,1-10,5 т/га;
- ✓ відзначається низькою збиральною вологістю зерна, що дозволяє економити значні кошти на досушуванні товарного зерна;
- ✓ вихід зерна 79-80%;
- ✓ характеризується групою стійкістю до інфекційних хвороб;
- ✓ стійкий до ламкості стебла і вилягання;
- ✓ високотехнологічний при товарному виробництві та в насінництві;
- ✓ насінництво ведеться на фертильній основі.

Апробаційні ознаки: висота рослин 210-220 см, висота прикріплення качанів 75-80 см. Листків на головному стеблі 18-20. Качани великі (270-290 г), слабоконусовидної форми, кількість рядів зерен 18-20. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубовидне. Маса 1000 зерен 280-300 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно у зоні Степу. Добре реагує на оптимальні дози мінеральних добрив. Рекомендована густина стояння рослин у південному та центральному Степу 30-35, північному Степу – 35-40 тисяч рослин на гектар.

Переваги: забезпечує високий врожай сухого зерна в умовах Степу. Характерна відмінна стійкість до посухи, вилягання та основних інфекційних хвороб. Ефективно використовує мінеральні та органічні добрива, забезпечує високі прибавки врожаю.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

КУКУРУДЗА

TOP 410

У Реєстрі сортів рослин України з 2012 року.

Автори: В.М. Соколов, А.С. Пілюгін, А.О. Белоусов та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ потрійний міжплінійний гібрид, середньопізній (ФАО 410), з вегетаційним періодом 125-130 днів;
- ✓ високоврожайний. За даними державного випробування урожай зерна на сортодільницях в степовій зоні склав у середньому 7,95 т/га, що на 0,68 т/га більше стандарту. Потенційна врожайність зерна становить 12,23 т/га (Кіровоградська ДСС, 2010 р.);
- ✓ посухостійкий (9 балів);
- ✓ вирізняється груповою стійкістю до основних хвороб (9 балів) та вилягання (9 балів);
- ✓ вихід зерна 79-80%;
- ✓ на ділянках гібридизації материнська форма має високу насіннєву продуктивність;
- ✓ насінництво ведеться на фертильній основі з ручним обриванням волотей на ділянках гібридизації.

Апробаційні ознаки: висота рослин у сприятливих умовах 210-250 см, висота прикріплення качанів 80-100 см. Листків на головному стеблі 17-20. Качани великі (200-240 г), слабokonусовидної форми, кількість рядів зерен 16-18. Стрижні качанів червоні. Зерно жовтого кольору, зубовидне. Маса 1000 зерен 240-260 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендується для вирощування на зерно у зоні Степу. Добре реагує на оптимальні дози мінеральних добрив. Рекомендована густина стояння рослин у південному та центральному Степу 30-35, північному Степу – 35-40 тисяч/га.

Особливості гібрида: забезпечує високий врожай сухого зерна в умовах Степу. Характерна відмінна стійкість до посухи, вилягання та висока комплексна стійкість до хвороб. Ефективно використовує мінеральні та органічні добрива і забезпечує високі прибавки врожаю.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОРГО, СОРИЗ

Зернове сорго ОДЕСЬКИЙ 205

У Реєстрі сортів рослин України з 1995 р.

Автори: Г.К. Дремлюк, В.Л. Гамандій, Б.Ф. Вареник та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ синтетичний сорт зернового сорго;
- ✓ високоврожайний (7,5-8,5 т/га в оптимальних богарних умовах). Забезпечує збір сухої речовини на рівні гібридів;
- ✓ ранньостиглий, з вегетаційним періодом 110 днів;
- ✓ високопосухостійкий;
- ✓ жаростійкий;
- ✓ солевитривалий;
- ✓ стійкий до вилягання;
- ✓ слабо уражується сажкою;
- ✓ добре придатний до механізованого збирання. Рекомендується для одержання високоякісного концентрованого корму.

Якість зерна: містить 13,5-13,6% білка, 70-72% крохмалю, 3,0-3,2% жиру. Лізину в білку 3,2-3,4%.

Апробаційні ознаки: належить до кафрського сорго. Низькорослий (120-125 см), стебла товсті (25-30 мм), гілкування відсутнє, серцевина напівсуха. Листя широке, з темно-сірою жилкою. Волоть прямостояча, овальна, середньостиснута, з короткою ніжкою (10-12 см), рожево-червоного кольору. Колоскові луски рожевого кольору, тонкошкірі, остюки відсутні. Зернівки крупні, червоного кольору, наполовину відкриті. Маса 1000 насінин 26-28 г.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружних сходів потребує добре вирівняного поля та висіву насіння у вологий ґрунт на глибину 5-6 см з обов'язковим прикочуванням. Оптимальна густина стояння рослин на півдні України в богарних умовах 75-80 тис./га, в середній смузі та на зрошенні – 100-120 тис./га (на час збирання врожаю).

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОРГО, СОРИЗ

Сориз кулінарного призначення

ОДЕСЬКИЙ 302

У Реєстрі сортів рослин України з 1999 р.

Автори: Г.К. Дремлюк, В.Л. Гамандій, Л.І. Тушкін.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ синтетичний сорт соризу кулінарного призначення;
- ✓ високопродуктивний та технологічний у вирощуванні. В оптимальних умовах забезпечує збір продовольчого зерна 5,0-5,5 т/га, а в гостропосушливі роки – не менше 3,0 т/га при потенційній врожайності 8,83 т/га (в Одеському інституті агропромислового виробництва у 1997 р.);
- ✓ скоростиглий, з вегетаційним періодом 95-105 днів;
- ✓ посухо-, жаростійкий, солевитривалий;
- ✓ не уражується сажкою та слабо ушкоджується попелицею.

Якість зерна: містить 13,2-13,8% білка, 62-64% крохмалю, 3,5% жиру. Скловидність ендосперму 75-85%, твердість – 26 стандартних одиниць. Вихід крупи 80-85%. Крупа придатна для використання в кулінарії.

Апробаційні ознаки: рослини низькорослі (100-120 см), тонкостеблові (10-15 мм), слабооблистяні (9-10 листків на головному стеблі). Гілкування відсутнє, серцевина стебла соковита. Волоть прямостояча, довжиною 25 см, овально-циліндричної форми, діаметром 8-10 см, світло-жовтого кольору. Довжина ніжки 15-20 см. Колоскові луски світло-жовтого кольору, тонкошкірі, остюки відсутні. Зернівки наполовину відкриті, світло-жовті. Маса 1000 насінин 38 г.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружних сходів потребує вирівняного поля та висіву насіння у прогрітій не нижче 10-12⁰С вологий ґрунт на глибину 5-6 см, з обов'язковим прикочуванням. Оптимальна густина (при ширині міжрядь 70 см) для півдня України в богарних умовах 60, для середньої смуги – 75-80 тисяч рослин/га. У суцільних посівах та на зрошенні густина стояння на час збирання врожаю – 100-150 тис./га. Кращим страховим гербіцидом є Діален-супер, який застосовують у фазі 2-5 листочків.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОРГО, СОРИЗ

Сориз для дитячого харчування ДРУЖНІЙ

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 р.

Автори: Г.К. Дремлюк, Б.Ф. Вареник.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ синтетичний сорт соризу;
- ✓ в оптимальних умовах забезпечує збір продовольчого зерна 5,5-6,0 т/га, потенційна врожайність 8,5 т/га;
- ✓ високопродуктивний та технологічний у вирощуванні;
- ✓ середньостиглий, з вегетаційним періодом 112-115 днів;
- ✓ високопосухостійкий та жаростійкий;
- ✓ стійкий до вилягання;
- ✓ не уражується сажкою та слабо ушкоджується попелицею;
- ✓ рекомендується для вирощування в південних областях країни.

Якість зерна: містить 13,8-13,9% білка, 66-68% крохмалю, 3,5-3,6% жиру. Скловидність ендосперму 85-90%, твердість 28 стандартних одиниць. Вихід крупи 85%. Крупа жовтого кольору, багата на білково-вітамінний комплекс та цінні мінеральні речовини, придатна для одержання різних екструдованих продуктів для дитячого харчування.

Апробаційні ознаки: рослини середньорослі (130-140 см), з товщиною стебла 12-14 мм, помірною облистяністю. Гілкування відсутнє. Серцевина стебла соковита, з вмістом розчинних вуглеводів 10-12%. Волоть вузькопірамідална, середньостиснута, завдовжки 22-24 см та діаметром 16-18 см, світло-жовтого кольору. Довжина ніжки волоті 12-14 см. Колоскові луски соломяно-жовті, тонкошкірі, остюки відсутні. Зернівки еліптичні, світло-жовтого кольору, на 2/3 відкриті, при обмолоті голі. Маса 1000 насінин 38 г. Забарвлення ендосперму світло-жовте.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружних сходів потребує вирівняного поля та висіву насіння у прогрійтій не нижче 10-12⁰С вологий ґрунт на глибину 5-6 см, з обов'язковим прикочуванням. Оптимальна густина (при ширині міжрядь 70 см) для півдня України в богарних умовах 60-80 тисяч рослин/га. Кращим страхом гербіцидом є Діален-супер, який застосовують у фазі 2-5 листочків.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОРГО, СОРИЗ

Сориз для харчоконцентратного використання КВАРЦ

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р., рекомендується для вирощування у всіх соргосіючих областях.

Автори: Г.К. Дремлюк, В.Л. Гамандій, О.М. Хохлов.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ синтетичний сорт соризу харчоконцентратного напрямку;
- ✓ високотехнологічний, з потенціалом урожайності зерна 8,5-9,0 т/га. В оптимальних виробничих умовах забезпечує збір сухого зерна 5,5-6,0 т/га;
- ✓ скоростиглий, вегетаційний період 100-105 днів, що дозволяє використовувати його як попередник під озими культури. Рослини середньорослі (135-145 см) з товщиною стебла 15-18 мм та соковитою серцевиною. Кушистість 2-3 стебла, облистяність рослин середня. Гілкування відсутнє;
- ✓ високопосухостійкий та жаростійкий, стійкий до вилягання;
- ✓ не уражується сажкою та слабо пошкоджується попелицею.

Якість зерна: містить 13,6-13,8% білка, 68-70% крохмалю, 3,4-3,5% жиру. Скловидність ендосперму 95-100%, твердість – 30-32 стандартних одиниць. Зерно янтарного типу. Вихід крупи 85-87%, ядро яскраво-жовтого кольору. Крупа багата на білково-вітамінний комплекс та цінні мінеральні речовини, має високу екструзивну здатність і може використовуватися як посилювач цього показника різних компонентів екструдування. За спеціальною технологією з неї можна виробляти різні види макаронів.

Апробаційні ознаки: стебло та листові пластинки темно-зеленого кольору. Середня жилка листка жовто-зелена. Волоть вузькоовальної форми, помірно зжата, світло-коричнева, довжиною 22-24 см та діаметром 14-15 см. Довжина ніжки 5-7 см. Колоскові луски світло-коричневі, тонкошкірі, остюки відсутні. Зернівки овально-еліптичної форми, світло-оранжеві, на 2/3 відкриті, при обмолоті голі. Маса 1000 насінин 32-33 г. Забарвлення ендосперму жовте.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружних сходів потребує добре вирівняного поля та висіву насіння на глибину 5-6 см у прогрітій не нижче 12⁰С ґрунт, з обов'язковим прикочуванням. Оптимальна густота (при ширині міжрядь 70 см) для півдня України 70-80 тис. рослин/га, для середньої смуги – 90-100 тис./га. Кращим страховим гербіцидом є Діален-супер, який застосовується у фазі 3-5 листочків.

Особливості сорту: вирізняється високим темпом росту в початковий період. Добре вписується в рисові сівозміни.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОРГО, СОРИЗ

Сориз для виробництва біоетанолу ТИТАН

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р., рекомендується для вирощування у всіх соргозючих областях.

Автори: Г.К. Дремлюк, В.Л. Гамандій, О.І. Рибалка.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ перший синтетичний сорт соризу технічного призначення з потенціалом продуктивності 9,5-10,0 т/га зерна, придатний для виробництва біоетанолу та на харчові цілі. В оптимальних виробничих умовах забезпечує збір сухого зерна 6,5-7,0 т/га і вихід 100% біоетанолу 450-470 л з 1 т продукції;
- ✓ середньостиглий, вегетаційний період 115-120 днів. Низькорослий (90-100 см), з товщиною стебла 22-25 мм та напівсухою серцевиною. Добре облистяний. Кущистість – 2-3 стебла на рослину. Гілкування відсутнє;
- ✓ посухостійкий та жаростійкий, стійкий до вилягання;
- ✓ не уражується сажкою та слабо пошкоджується попелицею.

Якість зерна: містить 12,2-12,4% білка, 73,5-74% високоякісного крохмалю, 3,1-3,2% жиру. Зерно напівскловидне, твердість – 20-22 станд. од. Ядро світло-жовте. Крім високого виходу біоетанолу забезпечує вихід 40-45% високобілкового шроту. Зерно не призначене для виробництва круп.

Агробаційні ознаки: стебло та листові пластинки яскраво-зелені. Листя широке, середня жилка тьмяно-жовта. Волоть крупна, напіврозлога, з укороченим стрижнем, слабо зжата, світло-жовта, довжиною 25-27 см та діаметром 16-18 см. Довжина ніжки 6-8 см. Колоскові луски солом'яно-жовті, тонкошкірі, остюки відсутні. Зернівки овально-еліптичної форми, середньої крупності, світло-жовті, наполовину відкриті, при обмолоті голі. Маса 1000 насінин 33-34 г.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружних сходів потребує добре вирівняного поля та висіву насіння у прогрітий не нижче 12^oC ґрунт на глибину 5-6 см, з обов'язковим прикочуванням. Оптимальна густина (при ширині міжрядь 70 см) для півдня України 60-70 тис. рослин/га, для середньої смуги – 80 тис./га. Кращим страховим гербіцидом є Діален-супер, який застосовується у фазі 3-6 листочків.

Особливості сорту: має високий самовідновлюючий гетерозис і за врожайністю не поступається гібридам зернового сорго. Розмножується за типом звичайних сортів. Вирізняється високою стабільністю продуктивності.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОРГО, СОРИЗ

Сориз для дитячого харчування САЛЮТ

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 р., рекомендується для вирощування у всіх соргосіючих областях.

Автори: Г.К. Дремлюк, В.Л. Гамандій, О.М. Хохлов.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ синтетичний сорт соризу, високотехнологічний та урожайний, з потенціалом продуктивності 9,0-10,0 т/га зерна. В оптимальних виробничих умовах забезпечує збір сухого зерна 6,0-7,0 т/га;
- ✓ середньостиглий, з вегетаційним періодом 105-110 днів;
- ✓ рослини середньорослі (130-140 см), з товщиною стебла 13-14 мм, з соковитою серцевиною та вмістом розчинних вуглеводів в соці стебел 10-12%. Облистяність помірна. Куштістість – 2-3 стебла на рослину. Гілкування відсутнє;
- ✓ високосухостійкий та жаростійкий, стійкий до вилягання;
- ✓ не уражується сажкою та слабо пошкоджується попелицею.

Якість зерна: зерно містить 13,5-13,8% білка, 70-72% крохмалю, 3,5-3,6% жиру. Складність ендосперму висока (90-95%), твердість зерна 28 стандартних одиниць. Вихід крупи жовтого кольору 85-87%. Крупа багата на білки, вітаміни та цінні мінеральні речовини. Придатна для одержання різних екструдованих виробів для дитячого харчування та використання в харчоконцентратній промисловості.

Апробаційні ознаки: волоть овальна, середньостисла, довжиною 22-24 см та діаметром до 10-12 см., світло-жовтого кольору, довжина ніжки 8-10 см. Колоскові луски солом'яно-жовті, тонкошкірі, остюки відсутні. Зернівки овально-еліптичні, світло-жовті, на 2/3 вільні від насінневих лусок, при обмолоті голі. Маса 1000 насінин 40-42 г. Ендосперм світло-жовтий.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружних сходів потребує добре вирівняного поля та висіву насіння на глибину 5-6 см у прогрітий до 12⁰С ґрунт, з обов'язковим прикочуванням. Оптимальна густина (при ширині міжрядь 70 см) для півдня України 70 тис. рослин/га, для середньої смуги 80 тис./га. Крайшим страховим гербіцидом проти дводольних бур'янів є Діален-супер. При передпосівній обробці антидотом Концеп 3 можна застосовувати проти однодольних бур'янів гербіцид Прімекса голд.

Особливості сорту: синтетичний, з високим рівнем самовідновлюючого гетерозису. Висока екологічна пластичність.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОРГО, СОРИЗ

Сориз для дитячого харчування АТЛАНТ

У Реєстрі сортів рослин України з 2011 р.

Автори: Г.К. Дремлюк, В.Л. Гамандій, О.М. Хохлов.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високопродуктивний, технологічний у вирощуванні синтетичний сорт кулінарного призначення та дієтичного харчування;
- ✓ в оптимальних умовах забезпечує збір продовольчого зерна 6,0 т/га, при потенційній врожайності 9,3 т/га;
- ✓ рослини середньорослі (120-130 см), із стеблом середньої товщини, облистяність помірна (12 шт. на головному стеблі). Гілкування відсутнє, серцевина стебла соковита, кущистість 2-3 стебла на рослину;
- ✓ середньостиглий – вегетаційний період 110-115 днів;
- ✓ високопосухостійкий, жаростійкий;
- ✓ стійкий до вилягання;
- ✓ не уражується сажкою та слабо пошкоджується попелицею

Якість зерна: зерно містить 13,8-14,0% білка, 72-73% крохмалю, 3,6-3,7% жиру. Скловидність ендосперму 95%, твердість 28 стандартних одиниць. Вихід крупи 85-86%. Крупа жовтого кольору, багата на білково-вітамінний комплекс та цінні мінеральні речовини, придатна для одержання різних продуктів дитячого і дієтичного харчування.

Апробаційні ознаки: волоть овально-пірамідальна, середньостисла, довжиною 22-25 см, діаметром 15-16 см, світло-жовтого кольору. Довжина ніжки волоті 12-14 см. Колоскові луски світло-жовті, остюки відсутні. Зернівки світло-жовтого кольору, на 2/3 відкриті, при обмолоті – голі. Маса 1000 насінин 39-41 г.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружних сходів потребує вирівняного поля та посіву у вологий ґрунт, прогрітий не нижче 10-12⁰С, на глибину 5-6 см з обов'язковим прикочуванням посівів. Оптимальна густина (при ширині міжрядь 70 см) для півдня України в богарних умовах – 60-80 тисяч рослин/га.

Рекомендується для вирощування в південних областях України.

Особливості сорту: синтетичний сорт, розмножується за типом звичайних сортів, вирізняється високою екологічною пластичністю.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОРГО, СОРИЗ

Сориз кулінарного призначення ФАКЕЛ

У Реєстрі сортів рослин України з 2012 р.

Автори: Г.К. Дремлюк, В.Л. Гамандій, О.М. Хохлов, І.В. Гамандій.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ синтетичний сорт соризу кулінарного призначення для дієтичного харчування;
- ✓ високоврожайний, з потенціалом продуктивності 9,3 т/га, у виробничих умовах забезпечує збір сухого зерна до 6,0 т/га;
- ✓ ранньостиглий, з вегетаційним періодом 100-105 днів;
- ✓ високопосухостійкий;
- ✓ жаростійкий;
- ✓ стійкий до вилягання;
- ✓ не уражується сажкою, слабо уражується попелицею;
- ✓ рекомендується для вирощування в південних областях України.

Якість зерна: зерно містить 13,8-14% білка, 65-68% крохмалю, 3,6-3,7% жиру. Скловидність ендосперму 90%, твердість 28 стандартних одиниць. Вихід крупи 85-86%. Крупа жовтого кольору, багата на білково-вітамінний комплекс та цінні мінеральні речовини, придатна для одержання різних продуктів для дитячого та дієтичного харчування.

Апробаційні ознаки: рослини середньорослі (120-130 см), із стеблом середньої товщини та соковитою серцевиною. Облистяність помірна (12 листків на стебло). Гілкування відсутнє. Волоть овально-пірамідальна, середньостиснута, світло-жовтого кольору, завдовжки 22-25 та діаметром 15-16 см. Довжина ніжки волоті 12-14 см. Колоскові луски світло-жовтого кольору, остюки відсутні. Зернівки крупні, світло-жовті, на 2/3 відкриті, при обмолоті голі. Маса 1000 насінин 40,0-41,0 г.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОРГО, СОРИЗ

Сориз для харчоконцентратного використання КРОС

У Реєстрі сортів рослин України з 2013 р.

Автори: Г.К. Дремлюк, В.Л. Гамандій, В.М. Соколов та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високопродуктивний та технологічний у вирощуванні синтетичний сорт соризу харчоконцентратного призначення;
- ✓ в оптимальних умовах забезпечує збір продовольчого зерна 5,0-5,5 т/га, при потенційній врожайності 9,2 т/га;
- ✓ рослини середньорослі (115-125 см), тонкостеблові, облистяність помірна (12 шт. на головному стеблі). Гілкування відсутнє, серцевина стебла соковита, з вмістом розчинних вуглеводів 10-12%;
- ✓ середньостиглий – вегетаційний період 105-110 днів;
- ✓ високопосухостійкий, жаростійкий;
- ✓ стійкий до вилягання;
- ✓ не уражується сажкою та слабо пошкоджується попелицею.

Якість зерна: зерно містить 13,6-13,8% білка, 70-72% крохмалю, 3,5-3,6% жиру. Скловидність ендосперму 90-95%, твердість 28-30 стандартних одиниць. Вихід крупи 85%. Крупа яскраво-жовтого кольору, багата на білково-вітамінний комплекс та цінні мінеральні речовини, придатна для одержання різних екструдованих продуктів для дитячого харчування.

Апробаційні ознаки: волоть овально-пірамідальна, середньозтиснена, довжиною 20-24 та діаметром 16-18 см, світло-жовтого кольору. Довжина ніжки волоті 15-16 см. Колоскові луски світло-жовті, тонкошкірі, остюки відсутні. Зернівки світло-жовтого кольору, на 2/3 відкриті, при обмолоті – голі. Маса 1000 насінин 40-42 г.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружних сходів потребує вирівняного поля та посіву у вологий, прогрітий не нижче 10-12⁰С ґрунт на глибину 5-6 см, з обов'язковим прикочуванням посівів. Оптимальна густина (при ширині міжрядь 70 см) для півдня України в богарних умовах – 60-80 тисяч рослин/га.

Рекомендується для вирощування в південних областях України.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www: sgi.in.ua](http://www.sgi.in.ua) e-mail: sgi-uaan@ukr.net

СОРГО, СОРИЗ

Сорго цукрове для силосу, зеленої маси та біоенергетичного напрямку використання

МЕДОВИЙ F1

У Реєстрі сортів рослин України з 1998 р.

Автори: В.Л. Гамандій, Г.К. Дремлюк, А.С. Пілюгін та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ рекомендується для вирощування на силос і зелену масу, а також для отримання солодкого соку та продуктів його переробки (сироп, спирт);
- ✓ високоврожайний, дає 50-60 т/га листостеблової маси на богарі і до 100 т/га при зрошенні;
- ✓ вміст розчинних вуглеводів у соці стебел 17-18%;
- ✓ середньостиглий, вегетаційний період до молочно-воскової стиглості зерна 90-100 днів;
- ✓ стійкий до вилягання при тривалому перестой на пні, добре придатний для механізованого збирання;
- ✓ холодостійкість в період проростання насіння висока;
- ✓ не уражується хворобами та слабко ушкоджується попелицею;
- ✓ характеризується економічно вигідним насінництвом.

Апробаційні ознаки: гібрид першого покоління, високорослий (270-290 см), стебла середньооблистяні (12-13 листків на стебло), товсті (20-25 мм), серцевина соковита. Кущистість – 4-5 стебел на рослину. Волоть еліпсоїдної форми, коричневого кольору, слабоолиста. Довжина ніжки 15-25 см. Зернівки середні, на 3/4 закриті, коричневі. Маса 1000 сирих насінин 25-30 г.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружних сходів потребує добре вирівняного поля та висіву насіння у вологий ґрунт на глибину 5-6 см. Крайній спосіб сівби – широкорядний. Оптимальна густина при вирощуванні на фураж для півдня України 75-80 тисяч рослин/га, для Лісостепу і Полісся – 100-120 тисяч рослин/га (на час збирання врожаю). Посіви для одержання солодкого соку повинні мати меншу густоту на 15-20%.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОРГО, СОРИЗ

Сорго цукрове на силос, зелену масу та біоенергетичного напрямку використання

ФАВОРИТ

У Реєстрі сортів рослин України з 2003 р.

Автори: В.Л. Гамандій, Г.К. Дремлюк, Б.Ф. Вареник.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт цукрового сорго для вирощування на фураж та біоенергетичні цілі;
- ✓ високоврожайний. На богарі забезпечує 40-60 т/га листостеблової маси, а на зрошенні та в умовах достатнього зволоження – понад 100 т/га;
- ✓ вміст розчинних вуглеводів у соці стебел 15%;
- ✓ середньостиглий, з вегетаційним періодом до початку молочно-воскової стиглості зерна 90-100 днів;
- ✓ холодостійкий в період проростання насіння;
- ✓ стійкий до вилягання, придатний для механізованого збирання;
- ✓ не уражується хворобами, слабо ушкоджується попелицею;
- ✓ характеризується економічно вигідним насінництвом.

Апробаційні ознаки: високорослий (240-270 см), з середньою облистяністю (12-13 листків на стебло). Кущистість – 3-4 стебла на рослину. Стебла товсті (20-30 мм), з соковитою серцевиною. Волоть середня (завдовжки близько 20 см), прямостояча, еліпсоподібної форми, від червоно-чорного до чорного кольору. Довжина ніжки 10-15 см. Зернівки середні, на 3/4 закриті лусками, або верхівка насіння повністю закрыта лусками з малими остюками, на 3/4 скловидні, з малим зародком та антоціановим забарвленням скловидного ендосперму.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружних сходів потребує вирівняного поля та висіву насіння у вологий ґрунт на глибину 5-6 см. Кращий спосіб сівби – широкорядний. Оптимальна густота (при вирощуванні на фураж) для півдня України 75-80 тисяч рослин/га, для Лісостепу і Полісся – 100-120 тис. рослин/га (на час збирання врожаю).

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОРГО, СОРИЗ

Сорго цукрове на силос та зелену масу

АФОНЯ F1

У Реєстрі сортів рослин України з 2014 р.

Автори: В.Л. Гамандій, Г.К. Дремлюк, А.З. Челак.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ гібрид цукрового сорго – для вирощування на силос та зелену масу;
- ✓ Отриманий від схрещування стерильної лінії сорго зернового з сорго цукровим;
- ✓ придатний для поукісного та поживного посіву;
- ✓ високоврожайний. На богарі забезпечує 30-40 т/га зеленої маси;
- ✓ характеризується значною часткою зерна в урожаї (до 25%), та високим вмістом сухих речовин;
- ✓ середньостиглий, з вегетаційним періодом до початку молочно-воскової стиглості зерна 90 днів;
- ✓ холодостійкий в період проростання насіння;
- ✓ стійкий до вилягання, придатний для механізованого збирання;
- ✓ не уражується хворобами, слабо ушкоджується попелицею;
- ✓ характеризується економічно вигідним насінництвом.

Апробаційні ознаки: високорослий (240-270 см), з середньою облистяністю (11-12 листків на стебло). Куцистість – 2-3 стебла на рослину. Стебла товсті (20-30 мм), з сухою серцевиною. Волоть середня (завдовжки близько 20 см), прямостояча, еліпсоїдної форми, червоно-коричневого кольору. Довжина ніжки 10-15 см. Зернівки середні, на 3/4 закриті лусками з великими остюками, на 1/2 скловидні, з малим зародком та антоціановим забарвленням скловидного ендосперму.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружних сходів потребує вирівняного поля та висіву насіння у вологий ґрунт на глибину 5-6 см. Кращий спосіб сівби – широкорядний. Оптимальна густина (при вирощуванні на фураж) для півдня України 75-80 тисяч рослин/га, для Лісостепу і Полісся – 100-120 тис. рослин/га (на час збирання врожаю).

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОРГО, СОРИЗ

Сорго суданське ОДЕСЬКА 221

У Реєстрі сортів рослин України з 1991 р.

Автори: А.С. Пілюгін, Г.К. Дремлюк, В.Л. Гамандій та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт суданської трави, для вирощування на зелену масу та сіно;
- ✓ високоврожайний, з рівним травостоєм. Середній урожай сухої речовини у богарних умовах дорівнює 9,12-13,90 т/га. Вміст білка 6,8-9,6%. Максимальний урожай сухої речовини (17,99 т/га) отримано в Дніпропетровській області;
- ✓ середньостиглий, з вегетаційним періодом до збирання на зелену масу та сіно 45-60 днів. До повної стиглості зерна – 110-120 днів;
- ✓ характеризується економічно вигідним насінництвом. Середній урожай насіння 1,84-1,96 т/га;
- ✓ посухостійкий, з високою енергією відростання;
- ✓ холодостійкий в період проростання насіння;
- ✓ стійкий до вилягання, придатний для механізованого збирання;
- ✓ стійкий до ураження хворобами, слабо ушкоджується попелицею.

Апробаційні ознаки: рослини заввишки 150-180 см, з середньою куцистістю (12-15 стебел на кущ), доброю, рівномірною облистяністю (30-36%). Серцевина стебла соковита. Листки широколінійної форми, середньої цупкості. Волоть помірної щільності, напівстиснута. Насіння овально-ромбовидної форми, верхівка насіння повністю закрита лусками. Маса 1000 насінин 14-17 г.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружних сходів потребує вирівняного поля та висіву насіння у вологий ґрунт на глибину 5-6 см. Кращий спосіб сівби на кормові цілі – суцільний. Оптимальна густина для півдня України 900-1000 рослин/га.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

АНОНС

Високоурожайний, ранньостиглий

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 р.

Оригізатори: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення і ЗАТ «Селена».

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжклінійний гібрид інтенсивного типу олійного напрямку використання;
- ✓ ранньостиглий, з вегетаційним періодом 100-105 днів;
- ✓ потенційна урожайність – 4,3-5,2 т/га, олійність – 51-53%, лушпинність – 20-24%, збір олії – 1,8-2,3 т/га;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестойі.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика складає 150-160 см, повна висота – 160-170 см, їх відношення – 0,85-0,94. Кошик тонкий, опуклий, слабопониклий, діаметром 18-22 см. Маса 1000 сім'янок – 55-70 г, об'ємна маса – 480-500 г/л.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55-60 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківської форми на ділянках гібридизації слід висівати на 7-10 днів раніше за материнську форму.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

ОЛІВЕР 90

Високий вміст олеїнової кислоти в олії

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 р.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжлінійний гібрид олійного напрямку використання, з високим вмістом олеїнової кислоти в олії;
- ✓ ранньостиглий, з вегетаційним періодом 100-105 днів;
- ✓ гібрид інтенсивного типу з потенційною урожайністю 2,8-4,2 т/га, олійністю 50-52%, збором олії – 1,4-2,1 т/га, лушпинністю 20-24%;
- ✓ вміст олеїнової кислоти в олії не менше 80%. При дотриманні просторової ізоляції більше 500 м досягає 90%. Олія такої якості стійка до окислення і має низку переваг перед традиційною олією;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при довготривалому перестої;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика складає 130-180 см, повна висота – 150-210 см, їх відношення – 0,86-0,95. Кошик тонкий, слабопониклий, діаметром 18-22 см. Маса 1000 сім'янок 55-70 г, об'ємна маса 516-590 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55-60 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківських форм на ділянках гібридизації висівають одночасно. Чоловіча форма однокошикова і потребує підсіву маркерної культури.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

СИМВОЛ

Високопластичний, з високою насіннєвою продуктивністю

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 р.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу олійного напряму використання;
- ✓ ранньостиглий, з вегетаційним періодом 100-105 днів;
- ✓ потенційна урожайність – 4,2-4,8 т/га, олійність – 51-53%, лушпинність – 20-24%, збір олії – 1,8-2,2 т/га;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестой, посухостійкий;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика – 160-170 см, повна висота – 170-180 см, їх відношення – 0,88-0,95. Кошик тонкий, опуклий, слабопониклий, діаметром 18-22 см. Маса 1000 сім'янок – 55-70 г, об'ємна маса – 490-510 г/л.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55-60 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківської форми на ділянках гібридизації слід висівати на 8-10 днів раніше за материнську форму.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

БАЗАЛЬТ

Високоурожайний, високотехнологічний

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р.

Оригізатори: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення і ЗАТ «Селена».

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу олійного напрямку використання;
- ✓ середньоранній, з вегетаційним періодом 105-110 днів;
- ✓ потенційна урожайність – 3,8-4,7 т/га, олійність – 51-53%, лушпинність – 20-25%, збір олії – 1,5-2,1 т/га;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестойі;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика – 160-170 см, повна висота – 170-180 см, їх відношення – 0,88-0,90. Кошик тонкий, злегка випуклий, слабопониклий, діаметром 18-22 см. Маса 1000 сім'янок – 50-70 г, об'ємна маса – 485-510 г/л.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55-60 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківської форми на ділянках гібридизації слід висівати на 8-10 днів раніше за материнську форму.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

ШАНС

Трилійний гібрид зі зручним насінництвом

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 р.

Оригізатори: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насінництва та сортовивчення і ЗАТ «Селена».

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ трилійний гібрид, вирізняється економічним насінництвом, забезпечує майже вдвічі вищу урожайність насіння на ділянках гібридизації в порівнянні з простими гібридами;
- ✓ середньоранній, з вегетаційним періодом 105-110 днів;
- ✓ потенційна урожайність – 3,3-4,4 т/га, олійність – 53-54%, лушпинність – 22-25%, збір олії – 1,8-2,0 т/га;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестогі;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси.

Апробаційні ознаки: висота рослин 160-180 см. Стебло середньої товщини. Кількість листків на стеблі 26-28 шт. Кошик тонкий, опуклий, слабопониклий, діаметром 19-23 см. Маса 1000 сім'янок – 55-80 г, об'ємна маса – 480-520.

Агротехнічні вимоги: толерантний до загущення посіву. Оптимальна урожайність досягається за умов, коли густина стояння в Лісостепу в період вегетації становить 60-65 тис. рослин/га, а в Степу – 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківських форм на ділянках гібридизації слід висівати одночасно.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

СЮЖЕТ

Надзвичайно посухостійкий, високотехнологічний

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 р.

Оригізатори: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннізнавства та сортовивчення і ЗАТ «Селена».

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу олійного напрямку використання;
- ✓ середньостиглий, з вегетаційним періодом 112-115 днів;
- ✓ потенційна урожайність – 3,7-4,2 т/га, олійність – 51-52%, лушпинність – 22-24%, збір олії – 1,7-2,1 т/га;
- ✓ жаро-, посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестойі;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика – 160-170 см, повна висота – 170-180 см, їх відношення – 0,88-0,95. Кошик тонкий, опуклий, слабопониклий, діаметром 19-22 см. Маса 1000 сім'янок – 50-70 г, об'ємна маса – 460-480 г/л.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55-60 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківських форм на ділянках гібридизації слід висівати одночасно.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

СЕЛЯНИН

Слабо осипається при перестой, толерантний до хвороб

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 р.

Оригізатори: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення і ЗАТ «Селена».

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу олійного напряму використання;
- ✓ середньостиглий, з вегетаційним періодом 110-115 днів;
- ✓ потенційна урожайність – 3,8-4,3 т/га, олійність – 52-53%, лушпинність – 21-23%, збір олії – 1,7-2,0 т/га;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестой;
- ✓ толерантний до вовчка (раси А-Е) та несправжньої борошнистої роси.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика – 155-165 см, повна висота – 165-175 см, їх відношення – 0,88-0,95. Кошик тонкий, опуклий, слабопониклий, діаметром 21-23 см. Маса 1000 сім'янок – 60-80 г, об'ємна маса – 520-550 г/л.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55-60 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківської форми на ділянках гібридизації слід висівати на 5-7 днів раніше за материнську форму.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

АНТРАЦИТ

Ранньостиглий, олеїнового типу

У Реєстрі сортів рослин України з 2009 р.

Оригізатори: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення і ЗАТ «Селена».

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу олійного напрямку використання, з високим вмістом олеїнової кислоти в олії;
- ✓ потенційна урожайність – 3,8-3,9 т/га, олійність 50-51%, лушпинність – 25-26%. Збір олії – 1,7-1,9 т/га;
- ✓ ранньостиглий, з вегетаційним періодом 108-112 днів;
- ✓ високий вміст олеїнової кислоти в олії (не менше 70%). При дотриманні просторової ізоляції більше 500 м досягає 75%. Олія такої якості стійка до окислення і має низку переваг перед традиційною олією;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А-Е) та несправжньої борошністої роси;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестойі.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика 165-180 см, повна висота – 170-190 см, а їх відношення – 0,80-0,95. Кошик тонкий, слабопониклий, діаметром 20-22 см. Маса 1000 сім'янок 61-85 г, об'ємна маса 510-520 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55-60 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50-55 тис./га рослин/га. Насіння батьківських форм на ділянках гібридизації слід висівати одночасно. Чоловіча форма однокошикова і потребує підсіву маркерної культури.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

ГЕКТОР

Високоурожайний, олеїнового типу

У Реєстрі сортів рослин України з 2012 р.

Оригіатори: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва і Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжплінійний гібрид інтенсивного типу олійного напрямку використання, з високим вмістом олеїнової кислоти в олії;
- ✓ потенційна урожайність – 4,21 т/га, олійність 49,1%, лушпинність – 24-25%. Збір олії – 1,8-1,9 т/га;
- ✓ середньоранній, з вегетаційним періодом 106-108 днів;
- ✓ високий вміст олеїнової кислоти в олії (78%). Олія такої якості стійка до окислення і має низку переваг перед традиційною олією;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестойі.

Апробаційні ознаки: висота стебла – 170-175 см. Кошик випуклої форми, слабопониклий, діаметром 20-22 см. Маса 1000 сім'янок 56,5-57,3 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50 тис. рослин/га. Насіння батьківських форм на ділянках гібридизації слід висівати в два строки. Материнський компонент висівають після появи сходів чоловічої форми.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

КАДЕТ

Високоолеїновий, пластичний до умов вирощування

У Реєстрі сортів рослин України з 2012 р.

Оригінатори: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва і Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжлінійний гібрид олеїнового типу;
- ✓ потенційна урожайність – 39,6 т/га, олійність 48,8%, лущинність – 22-23%. Збір олії –1,7-1,8 т/га;
- ✓ середньоранній, з вегетаційним періодом 108-110 днів;
- ✓ високий вміст олеїнової кислоти в олії (до 87,1%);
- ✓ стійкий до вовчка (раси А-Е) та несправжньої борошнистої роси;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестойі.

Апробаційні ознаки: висота стебла – 160-170 см. Кошик випуклої форми, слабопониклий, діаметром 19-20 см. Маса 1000 сім'янок 65,5-69,0 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50 тис. рослин/га. Насіння батьківських форм на ділянках гібридизації слід висівати в один строк.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

СУЧАСНИК

Високий потенціал урожайності

У Реєстрі сортів рослин України з 2012 р.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжклінійний гібрид інтенсивного типу олійного напряму використання;
- ✓ потенційна урожайність – 4,8-5,0 т/га, олійність 50,1%, лушпинність – 24-25%. Збір олії – 1,9-2,0 т/га;
- ✓ середньостиглий, з вегетаційним періодом 110-115 днів;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошністої роси (раса 730);
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестой.

Апробаційні ознаки: висота стебла – 170-175 см. Кошик тонкий, слабопониклий, діаметром 20-22 см. Маса 1000 сім'янок 58,5-61,5 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50 тис./га рослин/га. Насіння батьківських форм на ділянках гібридизації слід висівати в два строки. Материнський компонент висівають через 5-8 днів після висіву батьківської лінії

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

РОМАНТИК

Кондитерського типу, з підвищеним вмістом олеїнової кислоти

У Реєстрі сортів рослин України з 2012 р.

Оригізатори: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення і ЗАТ «Селена».

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжлінійний гібрид кондитерського типу з підвищеним вмістом олеїнової кислоти в олії;
- ✓ потенційна урожайність – 3,5-4,0 т/га, олійність 44-46%, лущинність – 25-27%. Збір олії – 1,5-1,8 т/га;
- ✓ середньоранній, з вегетаційним періодом 104-107 днів;
- ✓ вміст олеїнової кислоти в олії не менше 65%. При дотриманні просторової ізоляції більше 500 м досягає 75%;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестой.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика 170-180 см, повна висота – 175-195 см, а їх відношення – 0,80-0,95. Кошик тонкий, слабопоникий, діаметром 19-23 см. Маса 1000 сім'янок 70-90 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 40-45 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 35-40 тис./га рослин/га. Насіння батьківських форм на ділянках гібридизації слід висівати одночасно.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

СЛАВСОН

Високотехнологічний, ранньостиглий

У Реєстрі сортів рослин України з 2012 р.

Оригіатори: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва і Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу олійного напряму використання;
- ✓ ранньостиглий, з вегетаційним періодом 97-102 днів;
- ✓ потенційна урожайність – 3,8-4,1 т/га, олійність – 49%, лушпинність – 22-23%, збір олії – 1,5-2,1 т/га;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестой;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика – 160-170 см. Кошик випуклої форми, слабопониклий, діаметром 21-22 см. Маса 1000 сім'янок – 60-70 г,

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55-60 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківської форми на ділянках гібридизації слід висівати після появи сходів материнської лінії.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

СІБСОН

Висока врожайність, підвищений вміст олії

У Реєстрі сортів рослин України з 2013 р.

Оригінатори: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва і Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу олійного напрямку використання;
- ✓ ранньостиглий, з вегетаційним періодом 98-100 днів;
- ✓ потенційна урожайність – 3,8-4,0 т/га, олійність – 50,3%, лушпинність – 22-23%, збір олії – 1,5-2,0 т/га;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружным цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестойі;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика – 160-170 см. Кошик випуклої форми, слабопониклий, діаметром 19-20 см. Маса 1000 сім'янок – 65-68 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55-60 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківської форми на ділянках гібридизації слід висівати в один строк. Для забезпечення ефективного запилення необхідно виставляти на 1 га 3 бджолосім'ї.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

ОРЕОЛ

Високопластичний, з високим вмістом олеїнової кислоти

У Реєстрі сортів рослин України з 2013 р.

Оригізатори: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва і Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу олійного напряму використання з підвищеним вмістом олеїнової кислоти в олії;
- ✓ ранньостиглий, з вегетаційним періодом 102-105 днів;
- ✓ потенційна урожайність – 4,1-4,2 т/га, олійність – 50,9%, лушпинність – 22-23%, збір олії – 1,7-2,0 т/га;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестойі;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика 160-170 см. Кошик випуклої форми, слабопониклий, діаметром 19-20 см. Маса 1000 сім'янок – 62-63 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин перед збиранням – 50 тис. рослин/га. Насіння батьківської форми на ділянках гібридизації слід висівати в один рядок. Для забезпечення високого вмісту олеїнової кислоти в олії необхідно вирощувати цей гібрид на відстані 1500 метрів від лінолевих.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

СКАРБ

Гібрид олеїнового типу, пластичний до різних умов вирощування

У Реєстрі сортів рослин України з 2013 р.

Оригіна́тор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу олійного напряму використання з підвищеним вмістом олеїнової кислоти в олії;
- ✓ потенційна урожайність – 4,1-4,2 т/га, олійність 50,0, лушпинність – 24-25%. Збір олії – 1,71-1,88 т/га;
- ✓ середньостиглий, з вегетаційним періодом 107-110 днів;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси (раса 730);
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестойі.

Апробаційні ознаки: висота стебла – 165-170 см. Кошик тонкий, слабопониклий, діаметром 22-24 см. Маса 1000 сім'янок 62,0-65,0 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50 тис. рослин/га. Насіння батьківських форм на ділянках гібридизації слід висівати в два строки. Материнський компонент висівають на 7-8 днів після висіву батьківської лінії

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

СОЛІСТ

Посухостійкий, олеїнового типу

У Реєстрі сортів рослин України з 2013 р.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насінництва та сортовивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу олійного напрямку використання з підвищеним вмістом олеїнової кислоти в олії;
- ✓ потенційна урожайність – 3,90-4,10 т/га, олійність 49,5%, лушпинність – 22-24%. Збір олії – 1,70-1,78 т/га;
- ✓ середньостиглий, з вегетаційним періодом 108-112 днів;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошністої роси;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестой.

Апробаційні ознаки: висота стебла – 175-186 см. Кошик тонкий, слабопониклий, діаметром 21-23 см. Маса 1000 сім'янок 57,0-61,0 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50 тис. рослин/га. Насіння батьківських форм на ділянках гібридизації слід висівати в один строк.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

Новинка 2014 року

ЧИГИРИН

Високоурожайний, високопластичний, з підвищеною стійкістю до стресових умов вирощування

У Реєстрі сортів рослин України з 2014 р.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжлінійний гібрид лінолевого типу;
- ✓ потенційна урожайність – 4,10-4,20 т/га, олійність – 50,3%, лушпинність – 22-24%. Збір олії – 1,80-1,85 т/га;
- ✓ середньостиглий, з вегетаційним періодом 112-115 днів;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестої.

Апробаційні ознаки: висота стебла – 165-175 см. Кошик тонкий, слабопониклий, діаметром 22-24 см. Маса 1000 сім'янок 58,0-62,0 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50 тис. рослин/га. Насіння батьківських форм на ділянках гібридизації слід висівати в один строк. Лінія – відновлювач фертильності пилку зацвітає на 3 доби раніше за материнську.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

Новинка 2014 року

ВІВАТ

*Високостійкий до хвороб стебла та кошика,
високопластичний*

У Реєстрі сортів рослин України з 2014 р.

Оригіатор: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу олійного напрямку використання;
- ✓ середньоранній, з вегетаційним періодом 108-110 днів;
- ✓ потенційна урожайність – 3,7-4,2 т/га, олійність – 50,5%, лушпинність – 22-23%, збір олії – 1,5-2,0 т/га;
- ✓ посухо-, жаростійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси (раса 730).

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика – 160-170 см. Кошик випуклої форми, слабопониклий, діаметром 19-20 см. Маса 1000 сім'янок – 67-70 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55-60 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківської форми на ділянках гібридизації слід висівати в один строк. Для забезпечення ефективного запилення необхідно виставляти на 1 га три бджолосім'ї.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

Новинка 2014 року

АКАДЕМІЧНИЙ

Вдало поєднує високу врожайність та високий вміст олії

У Реєстрі сортів рослин України з 2014 р.

Оригізатори: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва і Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннізнавства та сортівивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ середньоранній, з вегетаційним періодом 105-110 днів;
- ✓ потенційна урожайність – 3,7-4,3 т/га, олійність – 50,5%, лушпинність – 22-23%, збір олії – 1,5-2,0 т/га;
- ✓ посухо-, жаростійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика – 160-170 см. Кошик випуклої форми, слабопониклий, діаметром 19-20 см. Маса 1000 сім'янок – 67-70 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 55-60 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківської форми на ділянках гібридизації слід висівати в один рядок. Для забезпечення ефективного запилення необхідно виставляти на 1 га три бджолосім'ї.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

Новинка 2014 року

БОЯРИН

Висока та стабільна урожайність

У Реєстрі сортів рослин України з 2014 р.

Оригіатори: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва і Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжплінійний гібрид інтенсивного типу олійного напряму використання;
- ✓ середньоранній, з вегетаційним періодом 112-115 днів;
- ✓ потенційна урожайність – 4,2-4,5 т/га, олійність – 50,5%, лушпинність – 22-23%, збір олії – 2,0-2,3 т/га;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружным цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, не осипається при перестойі;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика – 165,0-172 см. Кошик випуклої форми, слабопониклий, діаметром 20-22 см. Маса 1000 сім'янок – 66-68 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 50-55 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50 тис. рослин/га. Насіння чоловічої форми на ділянках гібридизації слід висівати на 8-10 днів раніше за материнську форму. Чоловіча форма однокошикова і потребує підсіву маркерної культури. Для забезпечення ефективного запилення необхідно виставляти на 1 га три бджолосімі.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОНЯШНИК

Новинка 2014 року

ВАСИЛИК

Високостійкий до вилягання

У Реєстрі сортів рослин України з 2014 р.

Оригізатори: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва і Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннізнавства та сортовивчення.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ простий міжлінійний гібрид інтенсивного типу, олійного напрямку використання;
- ✓ ранньостиглий, з вегетаційним періодом 100-102 днів;
- ✓ потенційна урожайність – 3,8-4,1 т/га, олійність – 49,0%, лушпинність – 22-23%, збір олії – 1,5-2,1 т/га;
- ✓ високотехнологічний, з рівномірним дружним цвітінням і визріванням, вирівняний по висоті рослин, слабо осипається при перестойі;
- ✓ стійкий до вовчка (раси А–Е) та несправжньої борошнистої роси.

Апробаційні ознаки: висота стебла до нахилу кошика – 175-178 см. Кошик випуклої форми, слабопониклий, діаметром 21-22 см. Маса 1000 сім'янок – 60-65 г.

Агротехнічні вимоги: рекомендована густина стояння рослин в зонах достатнього зволоження – 60-65 тис. рослин/га, недостатнього зволоження – 50-55 тис. рослин/га. Насіння батьківських форм на ділянках гібридизації слід висівати одночасно.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОЯ

Підвищена посухостійкість

ОДЕСЬКА 150А

У Реєстрі сортів рослин України з 2001 р.

Автори: В.І. Січкач, Г.Д. Лаврова, А.К. Кваснюк.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ середньоскоростиглий, напівінтенсивного типу. Тривалість вегетаційного періоду 120-130 днів;
- ✓ формує високі врожаї як у суходільних умовах, так і на зрошенні. За роки конкурсного випробування в інституті в суходільних умовах середній урожай склав 1,72 т/га (1,49 т/га у стандарті). За роки державного випробування середній урожай в лісостеповій зоні становив 2,04 т/га при тривалості вегетації 132 дні. В 1999 році у Артемівській сортодільниці Донецької області на зрошенні зібрали по 3,64 т/га, а в 2000 році у Машівській сортовипробувальній станції Полтавської області в суходільних умовах по 3,58 т/га насіння;
- ✓ вирізняється підвищеними посухостійкістю, насінневою продуктивністю та оптимальною тривалістю вегетаційного періоду;
- ✓ у польових умовах стійкий до основних грибних і бактеріальних хвороб;
- ✓ високостійкий до посухи. Добре реагує на зрошення.

Якість насіння: в насінні міститься 39-40% білка та 21-22% олії.

Апробаційні ознаки: відноситься до слов'янського підвиду, апробаційної групи україніка. Характеризується рудим опушенням стебла і стулок бобів, білим кольором квіток, жовтим насінням з чітко вираженим чорним рубчиком та білим вічком. Високорослий, висота головного стебла 100-120 см.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОЯ

Високий вміст олії та білка в насінні

БЕРЕГИНЯ

У Реєстрі сортів рослин України з 2002 р.

Автори: В.І. Січкач, Г.Д. Лаврова, А.К. Кваснюк.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу;
- ✓ вирізняється підвищеною насінневою продуктивністю, високою олійністю насіння;
- ✓ за роки державного сортопробування в суходільних умовах степової зони за продуктивністю насіння перевершив національний стандарт на 5,2%. В 2001 році у Борщівській сортопробувальній станції Тернопільської області урожай склав 2,66 т/га, у Мукачівській сортопробувальній станції Закарпатської області – 3,26 т/га;
- ✓ посухостійкий;
- ✓ високотехнологічний у виробництві. Висота прикріплення нижніх бобів від поверхні ґрунту складає 14-17 см.

Якість насіння: має підвищений вміст олії (20-21%) та білка (40-41%) в насінні.

Апробаційні ознаки: відноситься до слов'янського підвиду, апробаційної групи українця. Вирізняється недетермінантним типом росту, рудим забарвленням стебла і стулок бобів, фіолетовими квітками. Насіння жовте, крупне. Рубчик коричневий, з білим вічком. Маса 1000 насінин 160-170 г.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОЯ

Висока азотфіксувальна здатність

ВАСИЛЬКІВСЬКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2003 р.

Автори: В.І. Січка, В.Г. Михайлов, В.Ф. Мар'юшкін та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високопродуктивний. В Інгулецькій сортовипробувальній станції Миколаївської області в 2001 році зібрали по 2,96 т/га насіння, в 2002 році – 3,02 т/га. В 2002 році у Крижопільській сортовипробувальній станції Вінницької області урожайність склала 3,25 т/га;
- ✓ відноситься до надскоростиглої групи. Тривалість вегетаційного періоду 95-115 днів. Придатний для вирощування у всіх ґрунтово-кліматичних зонах країни;
- ✓ технологічний у вирощуванні, стійкий до вилягання. Висота прикріплення нижніх бобів від поверхні ґрунту складає 14-17 см;
- ✓ стійкий до посухи та розтріскування бобів;
- ✓ у польових умовах стійкий проти аскохітозу, пероноспорозу і септоріозу;
- ✓ вирізняється високою азотфіксувальною здатністю.

Якість насіння: вміст білка в насінні 38-39%, олії – 21-22%.

Апробаційні ознаки: підвид маньчжурський, апробаційна група сордіда. Рослини напівдетермінантного типу росту, заввишки 80-90 см. Куш стиснутий, опушення стебел і стулок бобів руде. Підсім'ядольне коліно з чітко вираженою антоціановою пігментацією. Форма листків овальна, розмір середній. Колір квіток фіолетовий. Боби бурі, великі, зігнутої форми, багатонасінні. Насіння видовженої форми, жовте, блискуче, без пігментації. Рубчик великий, темно-коричневий, без вічка. Маса 1000 насінин 170-200 г.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОЯ

Високе прикріплення бобів

ДОНЬКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2003 р.

Автори: В.І. Січкач, Г.Д. Лаврова.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ відзначається високими врожайми як на зрошенні, так і в суходільних умовах. У 2000 році в Артемівській сортовипробувальній станції Донецької області на поливі урожай насіння склав 3,66 т/га, у Машівській сортовипробувальній станції Полтавської області – 3,28 т/га, в 2002 році у Магдалинівській сортовипробувальній станції Дніпропетровської області – 3,56, у Золотоніській сортовипробувальній станції Черкаської області – 3,71, в 2004 році у Білоцерківській сортовипробувальній станції Київської області – 4,30 т/га;
- ✓ відноситься до середньоранньої групи стиглості. Тривалість вегетаційного періоду складає 120-130 днів;
- ✓ високорослий (90-110 см), із закінченим типом росту, стійкий до вилягання та розтріскування бобів;
- ✓ характерною особливістю сорту є дуже високе прикріплення нижніх бобів (18-20 см від поверхні ґрунту).

Якість насіння: в насінні міститься 40-41% білка та 20-21% олії.

Апробаційні ознаки: підвид маньчжурський, апробаційна група флавіда. Опушення стебел і стулок бобів руде, густе, забарвлення квіток фіолетове. Насіння жовте, блискуче, гладеньке, без пігментації, середнього розміру. Маса 1000 насінин 150-170 г. Рубчик малопомітний, кольору насінневої шкірки.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net

СОЯ

*Толерантний до підвищеної температури повітря
та недостатнього зволоження*

ЕЛЬДОРАДО

У Реєстрі сортів рослин України з 2005 р.

Автори: В.І. Січкач, Г.Д. Лаврова, А.І. Таранюк.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високопродуктивний. Середній урожай за роки державного випробування в суходільних умовах Степу склав 1,93 т/га, в Лісостепу – 2,24 т/га. У 2004 році в Артемівській сортовипробувальній станції Донецької області урожай насіння становив 3,15 т/га, у Веселівській станції Запорізької області – 3,24 т/га. У Полтавському центрі експертизи сортів рослин у 2004 році урожайність досягла 3,57 т/га, у Білоцерківському Київської області – 3,38 т/га;
- ✓ відноситься до середньостиглої групи, тривалість вегетаційного періоду 120-125 днів;
- ✓ рослини високорослі (110-120 см), стійкі до вилягання;
- ✓ вирізняється стійкістю до недостатнього зволоження та підвищеної температури повітря.

Якість насіння: в насінні міститься 36-37% білка та 20-22% олії.

Апробаційні ознаки: підвид маньчжурський, апробаційна група флавіда. Кущ стиснутий, забарвлення квіток фіолетове, стебел і стулок бобів руде. Насіння середнього розміру, округлої форми, блискуче, без пігментації. Рубчик великий, коричневий, продовгуватий, без вічка.

Агротехнічні вимоги: звичайні для зони вирощування.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОЯ

Підвищений рівень адаптивності

ЯТРАНЬ

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 року.

Автори: В.І. Січкач, Г.Д. Лаврова, О.І. Ганжело.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ підвищений рівень адаптивності до високої температури повітря та недостатнього зволоження ґрунту;
- ✓ добре реагує на зрошення;
- ✓ стійкий до вилягання та розтріскування бобів;
- ✓ високопродуктивний. Урожай насіння в суходільних умовах – 2,4-2,6 т/га, при зрошенні – вище 3,5 т/га. У 2004 році в Артемівській сорто-випробувальній станції Донецької області зібрали 3,4 т/га насіння, у Полтавському державному Центрі експертизи сортів рослин – по 3,34 т/га. В 2007 році у демонстраційних дослідах ДПДГ "Асканійське" Каховського району Херсонської області сорт Ятрань зайняв перше місце з урожайністю 3,59 т/га;
- ✓ скоростиглий. Тривалість вегетаційного періоду в степовій зоні України 110-115 днів;
- ✓ технологічний. Висота прикріплення нижнього бобу від поверхні ґрунту – 10-13 см;
- ✓ у польових умовах стійкий до фузаріозу, пероноспорозу та бактеріозу.

Якість насіння: у насінні міститься 38-40% білка та 20-22% олії.

Апробаційні ознаки: підвид маньчжурський, апробаційна група сор-діда. Кущ стиснутий, опушення стебла і ступок бобів руде, густе. Висота рослин 80-90 см. У паростків має місце антоціанова пігментація підсід'ядольного коліна. Листки середнього розміру із загостреним кінчиком. Колір квіток фіолетовий, їх кількість у китиці – 10-12. Боби бурі, двонасінні. Насіння жовте, блискуче, округлої форми. Рубчик великий, продовгуватий, темно-коричневого кольору. Маса 1000 насінин 150-170 г.

Агротехнічні вимоги: придатний для вирощування за інтенсивною технологією. Норма висіву 600-650 тис. схожих насінин/га, оптимальна ширина міжрядь 45 см. Перед сівбою насіння обов'язково необхідно обробити бактеріальним добривом. Під основний обробіток вносити по 50-60 кг/га фосфору.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОЯ

Інтенсивного типу для умов зрошення

МЕЛЬПОМЕНА

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 року.

Автори: В.І. Січкач, Г.Д. Лаврова, О.І. Ганжело.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу;
- ✓ добре реагує на зрошення;
- ✓ високопродуктивний. Урожай насіння в суходільних умовах становить 2,4-2,6 т/га, при зрошенні – 3,5-3,6 т/га. У державному випробуванні середній урожай в Лісостепу і Поліссі у 2006 році склав 2,36 т/га, у посушливому 2007 році – 2,60 т/га. У 2006 році у Білоцерківському Центрі експертизи сортів рослин урожай сягнув 3,90 т/га за тривалості вегетаційного періоду 131 день;
- ✓ середньостиглий, тривалість вегетаційного періоду 125-135 днів;
- ✓ у польових умовах стійкий до фузаріозу, аскохітозу, пероноспорозу та септоріозу.

Якість насіння: у насінні міститься 37-39% білка та 22-23% олії.

Апробаційні ознаки: підвид слов'янський, апробаційна група українська. Недетермінантного типу росту, кущ стиснутий, опушення стебла та ступок бобів руде. Висота рослин 70-90 см. Підсім'ядольне коліно з чіткою антоціановою пігментацією. Листки овальної форми, середнього розміру. Колір квіток фіолетовий, кількість квіток у китиці – 10-12. Боби бурі, середньої довжини, слабозігнуті. Насіння овально-видовжене, жовте, блискуче. Рубчик темно-коричневий, овальної форми, із світлим вічком. Маса 1000 насінин 170-190 г.

Агротехнічні вимоги: вирощується за інтенсивною технологією. Норма висіву 500-550 тис. схожих насінин/га. Можна висівати як звичайним рядковим способом, так і широкорядним. Добре реагує на обробку бактеріальним добривом. До сівби слід внести 50-60 кг/га фосфору.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОЯ

Високий вміст білка в насінні

ФАРВАТЕР

У Реєстрі сортів рослин України з 2008 року.

Автори: В.І. Січкач, Г.Д. Лаврова, О.І. Ганжело.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ придатний для вирощування як у суходільних умовах, так і при зрошенні;
- ✓ дуже висока стійкість до вилягання;
- ✓ високопродуктивний. Середній урожай за два роки державного випробування у Лісостеповій зоні України склав 2,78 т/га, що на 0,58 т/га більше, ніж у стандарту даної групи стиглості;
- ✓ середньоранній, тривалість вегетаційного періоду 110-115 днів;
- ✓ виділяється польовою стійкістю до фузаріозу, аскохітозу, пероноспорозу та септоріозу.

Якість насіння: відноситься до високобілкових сортів. У насінні міститься 41-42% білка та 20-22% олії.

Апробаційні ознаки: підвид слов'янський, апробаційна група українська. Детермінантного типу росту, кущ стиснутий, опушення стебла та ступок бобів руде, густе. Підсім'ядольне коліно з чіткою антоціановою пігментацією. Висота рослин 70-90 см. Листки за формою овальні, середній – загострений. Квітки фіолетові, великі. Боби коричневі, середньої довжини, слабозігнуті. Насіння за формою овальне, жовте, блискуче. Рубчик темно-коричневий, овальної форми, з білим вічком. Маса 1000 насінин 160-180 г.

Агротехнічні вимоги: вирощується за інтенсивною технологією. Норма висіви 600-650 тис. схожих насінин/га. Спосіб сівби звичайний рядковий або широкорядний. Перед сівбою насіння обов'язково обробити препаратом бульбочкових бактерій. При основному обробітку ґрунту внести 50-60 кг/га фосфору.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОЯ

Для умов суходолу і зрошення

ДАНКО

У Реєстрі сортів рослин України з 2010 року.

Автори: В.І. Січкач, Г.Д. Лаврова, О.І. Ганжело.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високоврожайний, придатний для вирощування як у суходільних умовах, так і при зрошенні. Урожай насіння 3,0-3,6 т/га;
- ✓ відноситься до скоростиглої групи, тривалість вегетаційного періоду 105-112 днів;
- ✓ виділяється підвищеною стійкістю до несприятливих умов довкілля, посухостійкий;
- ✓ технологічний, придатний до комбайнового збирання. Висота прикріплення нижніх бобів від поверхні ґрунту – 18-20 см;
- ✓ у польових умовах стійкий до аскохітозу та септоріозу, слабо уражується пероноспорозом і фузаріозом;
- ✓ стійкий до вилягання, розтріскування бобів та осипання насіння;
- ✓ рекомендується для вирощування у Степу і в південному Лісостепу.

Якість насіння: вміст білка – 38-39%, олії – 21-22%.

Апробаційні ознаки: за комплексом ознак відноситься до слов'янського підвиду, апробаційної групи українця. Рослини висотою 90-110 см, проміжного типу росту. Опущення гілок і стулок бобів густе, жовто-коричневе, гіпокотиль вирізняється інтенсивним антоціановим забарвленням. Стебло середньої товщини, середній листочок овальний, із заокругленою верхівкою. Квітки фіолетові, боби – світло-коричневі, середньої довжини, вузькі, слабозігнуті. Насіння овально-видовжене, жовте, маса 1000 насінин 170-190 г. Рубчик великий, лінійний, темно-коричневого кольору, з білим вічком.

Агротехнічні вимоги: придатний для вирощування за традиційною, мінімальною та нульовою технологією як на суходолі, так і при зрошенні. При сівбі обов'язкове оброблення препаратами бульбочкових бактерій. Сівба у степовій зоні – в останню декаду квітня, у Лісостепу – на початку травня. Спосіб сівби широкорядний, з міжряддями 45 см або рядковий. Норма висіву в Степу 500-550, у лісостеповій зоні – 550-600 тисяч схожих насінин/га.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОЯ

Підвищена адаптивність

СЯЙВО

У Реєстрі сортів рослин України з 2010 року.

Автори: В.І. Січкара, Г.Д. Лаврова, О.І. Ганжело.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ високопродуктивний, урожай насіння в суходільних умовах – 2,8-3,0 т/га, при зрошенні – 3,2-3,5 т/га;
- ✓ відноситься до ранньостиглої групи, тривалість вегетаційного періоду – 110-115 днів;
- ✓ виділяється підвищеною адаптивністю, посухостійкий;
- ✓ технологічний, висота прикріплення нижніх бобів від поверхні ґрунту 18-20 см. Не вилягає, стійкий до розтріскування бобів і осипання насіння;
- ✓ характеризується підвищеною азотфіксувальною здатністю;
- ✓ у польових умовах не уражується аскохітозом, пероноспорозом, септоріозом, фузаріозом і сірою гниллю;
- ✓ рекомендується для вирощування в Степу і в південній зоні Лісостепу.

Якість насіння: вміст білка – 38-39%, олії – 21-22%.

Апробаційні ознаки: відноситься до слов'янського підвиду, апробаційної групи українця. Рослини середньорослі, висотою 70-90 см, проміжного типу росту. Підсім'ядольне коліно паростків з чітким антоціановим забарвленням. Опушення гілок і створок бобів густе, жовто-коричневе. Стебло середньої товщини, середній листочок овальний, з заокругленою верхівкою. Квітки фіолетового забарвлення, боби – світло-коричневі, короткі, вузькі, за формою прямі. Насіння овальної форми, жовте, маса 1000 насінин 160-180 г. Рубчик великий, овальний, чорний, з білим вічком.

Агротехнічні вимоги: придатний для вирощування за традиційною, мінімальною та нульовою технологією як на суходолі, так і при зрошенні. У день сівби обов'язкове оброблення насіння препаратом бульбочкових бактерій. Строки сівби звичайні для регіону вирощування. Спосіб сівби широко-рядний, з шириною міжрядь 45 см або рядковий. Норма висіву в степовій зоні 500-550, у лісостеповій – 550-600 тисяч схожих насінин/га.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОЯ

Підвищена азотфіксувальна здатність

АНТАРЕС

У Реєстрі сортів рослин України з 2011 року.

Автори: В.І. Січкач, Г.Д. Лаврова, О.І. Ганжело.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ урожай насіння в суходільних умовах 2,4-2,7 т/га, при зрошенні – 3,4-3,6 т/га;
- ✓ середньоскоростиглий, тривалість вегетаційного періоду 120-130 днів;
- ✓ добре адаптований до посушливих умов степової зони країни, посухостійкий;
- ✓ технологічний, висота прикріплення нижніх бобів від поверхні ґрунту складає 15-17 см. Не вилягає, стійкий до розтріскування бобів і осипання насіння;
- ✓ виділяється підвищеною азотфіксувальною здатністю;
- ✓ у польових умовах стійкий до аскохітозу, пероноспорозу, септоріозу та фузаріозу;
- ✓ пропонується для вирощування у зоні Степу.

Якість насіння: вміст білка – 37-39%, олії – 18-20%.

Апробаційні ознаки: відноситься до маньчжурського підвиду, апробаційної групи сордіда. Рослини характеризуються недетермінантним типом росту, паростки з антоціановим забарвленням гіпокотилію. Висота головного стебла 90-110 см, форма куща напівстиснута, опушення гілок і стулок бобів сіре, квітки фіолетового забарвлення. Боби серповидної форми, середні за довжиною та шириною. Насіння округлої форми, жовтого кольору, маса 1000 насінин 140-180 г. Рубчик лінійний, світло-коричневого кольору, зі світлим вічком.

Агротехнічні вимоги: рекомендується вирощувати як на суходолі, так і на зрошенні. Придатний для традиційної, мінімальної та нульової технології. У день сівби насіння обов'язково обробляти препаратами бульбочкових бактерій. Сівбу проводити в останній декаді квітня. Норма висіву в степовій зоні складає 500-550 тисяч схожих насінин/га.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

СОЯ

Сорт харчового напряму використання, з високим вмістом білка в насінні

РУСА

У Реєстрі сортів рослин України з 2011 року.

Автори: В.І. Січкач, Г.Д. Лаврова, О.І. Ганжело.

Сорт відноситься до групи сортів універсального використання, тобто рекомендований для вирощування як в суходільних умовах, так і при зрошенні.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ середня урожайність у державному випробуванні у степовій зоні склала 1,68 т/га, лісостеповій – 2,05, Поліссі – 2,16 т/га;
- ✓ скоростиглий, тривалість вегетаційного періоду – 110-115 діб;
- ✓ вирізняється підвищеною насінневою продуктивністю;
- ✓ характеризується доброю технологічністю у вирощуванні – висота прикріплення нижнього бобу від поверхні ґрунту – 18-20 см;
- ✓ стійкий до пероноспорозу, аскохітозу, септоріозу та фузаріозу;
- ✓ за комплексом морфологічних, біохімічних і господарських ознак насіння придатне для використання на харчові цілі.

Якість насіння: високий вміст білка (близько 40%) та олії (близько 20%).

Апробаційні ознаки: належить до слов'янського підвиду, апробаційної групи українця. Характеризується напівдетермінантним типом росту. Висота головного стебла – 70-90 см. Опущення гілок і стулок бобів коричневе, густе, гіпокотиль вирізняється інтенсивним антоціановим забарвленням. Квітки фіолетового кольору, боби прямі, середні за довжиною та шириною. Насіння продовгуватої форми, жовте, рубчик великий, коричневий, з білим вічком. Маса 1000 насінин 150-160 г.

Сорт придатний для вирощування у степовій та лісостеповій зонах України.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

ЛЮЦЕРНА, ЕСПАРЦЕТ

Сорт люцерни з підвищеною морозо- і посухостійкістю РАДУГА

У Реєстрі сортів рослин України з 1979 р., рекомендований для степової зони.

Автори: М.М. Терещенко, М.М. Лутоніна, О.І. Верещака та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ ранньостиглий сорт інтенсивного типу;
- ✓ високоврожайний як на зрошенні, так і на суходолі. В інституті на богарі урожай зеленої маси склав 34,8 т/га, сіна – 9,35 т/га, насіння – 0,20 т/га. У державному сортовипробуванні в Ізмаїльській сортодільниці на зрошенні урожайність зеленої маси становила 55,9 т/га, сіна – 14,88 т/га, насіння – 0,29 т/га, що перевищило стандарт, відповідно, на 7,30 т/га (15,0%), 1,46 т/га (10,8%) та 0,06 т/га (26,1%). Максимальний урожай насіння склав 0,82 т/га;
- ✓ біологічною особливістю сорту є високий урожай зеленої маси в першому укосі. Протягом літа на богарі дає 2-3, на зрошенні – 4-5 укосів;
- ✓ вегетаційний період до повної зрілості насіння – 110-115 днів;
- ✓ морозостійкість середня (7 балів);
- ✓ посухостійкість висока (8 балів);
- ✓ стійкий до кореневих гнилей. На травостоях 3-го року життя ураження кореневої системи гнилями не перевищує 2,9 бала. Стійкість до шкідників насіння вище середньої, до грибних захворювань – середня;
- ✓ вміст білка в листостебловій масі 17,3% (у стандарту – 16,5%);
- ✓ рекомендований для степової зони.

Апробаційні ознаки: люцерна посівна (*Medicago sativa* L.). Рослини середньорослі (90-105 см), кущ прямостоячий. Облистяність висока, до 50%. Листя середнього розміру, слабоопушене, зворотнойцевидне, з дуже слабким восковим нальотом. Суцвіття – щільна головчаста китиця, середньої довжини (3-5 см). Квітки фіолетові. Боби закручені у 2-4 оберти, коричневі. Насіння середнього розміру, ниркоподібне, жовте.

Агротехнічні вимоги: висівати можна як навесні, так і влітку (15 липня-15 серпня). У фазі 2-3 справжніх трійчастих листочків сходи стійкі до гербіцидів Базагран і Півот. При вирощуванні на фураж застосовують звичайну для зони агротехніку. При вирощуванні на насіння рекомендують широкорядні посіви (міжряддя 70 см) з густотою 150-250 тис. рослин/га після одержання сходів. При збиранні насіння слід проводити попередню десикацію травостою препаратом Реглон Супер.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net

ЛЮЦЕРНА, ЕСПАРЦЕТ

Сорт люцерни з високою посухостійкістю

ЗАРНИЦЯ

У Реєстрі сортів рослин України з 1982 р., рекомендований для степової зони.

Автори: М.М. Терещенко, В.В. Петков, М.М. Лутоніна.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ сорт інтенсивного типу, для вирощування на зрошенні та на суходолі. За роки випробування середня урожайність зеленої маси на суходолі складала 69,0 т/га, сіна 17,25, насіння 0,63 т/га. При зрошенні, відповідно, 98,0, 25,2 і 0,75 т/га. Максимальний урожай насіння становив 1,04 т/га;
- ✓ сорт середньоранній, степової екогрупи. При зрошенні на півдні дає 4 укуси. Від початку весняної вегетації до першого укусу – 66-71 день, від першого до другого – 35-40, від другого до третього – 30-32 дні. Від початку весняного відростання до повної зрілості насіння – 120-128 днів, після першого укусу дозріле насіння одержують через 80-90 днів;
- ✓ відростання весною добре, після укусу – швидке;
- ✓ рослини добре облістяні (до 58%), що дозволяє отримувати високоякісний корм з вмістом білка понад 18,0%;
- ✓ морозостійкість і посухостійкість середні (7 балів);
- ✓ середньостійкий до кореневих гнилей (4,0 бала), мало ушкоджується жовтою плямистістю (3,5 бала).

Апробаційні ознаки: *Medicago varia* Mart. Кущ напівпрямостоячий, куцистість добра. Стебло високе (90-100 см), середньої грубості, неопушене, крилате. Листя середнього розміру, зворотнойцевидне та подовжено-еліпсовидне, м'яке. Суцвіття – циліндрична або головчаста китиця, середньої щільності. Забарвлення квіток фіолетове, світло-фіолетове, бузкове, блакитне, світло-рожеве. Насіння середнього розміру, ниркоподібне, жовтого кольору. Боби закручені у 2,5-4,0 оберти.

Агротехнічні вимоги: характеризується підвищеною чутливістю до інтенсивних факторів землеробства. Висівати можна навесні або влітку (15 липня-15 серпня) по чистим та зайнятим парам. У фазі 2-3 справжніх трійчастих листочків сходи для боротьби з однорічними дводольними та злаковими бур'янами можна обробляти гербіцидом Півот (0,8-1,0 л/га). При вирощуванні на фураж застосовують звичайну для зони агротехніку. При вирощуванні на насіння рекомендуються широкорядні посіви (міжряддя 70 см, норма висіву 2-3 кг/га) з формуванням густоти травостою не більше 250 тис. рослин/га. При збиранні насіння слід проводити попередню десикацію травостою препаратом Реглон Супер.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net

ЛЮЦЕРНА, ЕСПАРЦЕТ

Високоврожайний сорт люцерни з м'яким стеблом і листям МРІЯ ОДЕСЬКА

У Реєстрі сортів рослин України з 1996 р., для вирощування в лісостеповій зоні країни та північній частині степової.

Автори: М.М. Терещенко, В.В. Петков, М.А. Голуб та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ вирізняється високою врожайністю зеленої маси, сухої речовини і насіння у сприятливі за вологозабезпеченістю роки. Особливо добре виявляє свої врожайні властивості в Лісостепу. У державному сортовипробуванні максимальна врожайність зеленої маси у лісостеповій зоні склала 56,0 т/га, сіна – 12,4 т/га, насіння – 0,56 т/га;
- ✓ має м'які стебла з доброю облистяністю;
- ✓ середньоранній. Тривалість вегетаційного періоду від початку весняного відростання до першого укусу 75-80 днів, до дозрівання насіння 110-115 днів;
- ✓ морозостійкість та посухостійкість середні;
- ✓ вирізняється високою стійкістю до жовтої та бурої плямистості листя і кореневої гнилі.

Апробаційні ознаки: *Medicago varia* Mart. Рослини високорослі (85-105 см). Куц напівпрямостоячий, куцистість середня (25-30 стебел). Листя велике, зворотнояйцевидної форми, темно-зелене, із слабким восковим нальотом. Прилистя середнього ярусу має ланцетовидну форму. Суцвіття – головчаста китиця, середньої довжини (3-5 см). Забарвлення квіток світло-фіолетове, блакитне, бузкове і фіолетове. Боби звернуті в 2-4 оберти, при дозріванні коричневі. Насіння середнє, нирковидне, жовте.

Агротехнічні вимоги: добре реагує на зрошення. Строки сівби, способи сіву та норми висіву насіння загальноприйняті для зони вирощування та для культури люцерни. У фазі 2-3 справжніх трійчастих листочків сходи для боротьби з однорічними дводольними та злаковими бур'янами можна обробляти гербіцидом Півот (0,8-1,0 л/га). При вирощуванні на фураж застосовують звичайну для зони агротехніку. При вирощуванні на насіння рекомендуються широкорядні посіви (міжряддя 70 см, норма висіву 2-3 кг/га) з формуванням густоти травостою не більше 200-250 тис. рослин/га. При збиранні насіння слід проводити попередню десикацію травостою препаратом Реглон Супер.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net

ЛЮЦЕРНА, ЕСПАРЦЕТ

Сорт люцерни з високою зимо- і посухостійкістю СВІТОЧ

У Реєстрі сортів рослин України з 1999 р., для вирощування у посушливих умовах південного Степу.

Автори: М.М. Терещенко, В.В. Петков, М.А. Голуб.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ за роки конкурсного випробування урожай сухої речовини склав 8,76 т/га, насіння – 0,24 т/га, що вище сорту-стандарту, відповідно, на 1,3 т/га (17,4%) та 0,05 т/га (27,3%). У державному сортовипробуванні середня урожайність сухої речовини складала 10,42 т/га, насіння – 0,27 т/га;
- ✓ має добре розвинену кореневу систему із слабовиявленим головним стрижнем;
- ✓ середньоранній. Вегетаційний період від початку весняного відростання до першого укусу 63-67 днів, до дозрівання насіння – 121-125 днів;
- ✓ зимо- і посухостійкість високі;
- ✓ доволі стійкий до бурої та жовтої плямистості листя;
- ✓ вміст білка в листостебловій масі 16,7-17,3%;
- ✓ вилягання незначне, придатний до механізованого збирання.

Апробаційні ознаки: *Medicago varia* Mart. Середньорослий (90-105 см), добре облистяний (47-55%). Кущ прямостоячий. Листя з нижньої сторони слабоопушене, зворотнойцевидне, має дуже слабкий восковий наліт. Прилистя середнього ярусу ланцето-клиновидної форми, світло-зелене. Суцвіття – головчата китиця, середньої довжини (3-5 см). Забарвлення квіток фіолетове, світло-фіолетове, бузкове, блакитне, світло-рожеве. Боби звернуті в 2,5-4,0 оберти, коричневі. Насіння жовте, середнє, ниркоподібне.

Агротехнічні вимоги: висівати можна одночасно з ярими зерновими культурами і літнім посівом (15 липня-15 серпня для південних регіонів). При вирощуванні на кормові цілі способи сівби і норми висіву загальноприйняті для південних областей. Для одержання високих і стабільних урожаїв насіння рекомендуються широкорядні посіви (міжряддя 70 см, норма висіву 2,0-2,5 кг/га) з формуванням густоти травостою 150-200 тис. рослин/га. У фазі 2-3 справжніх трійчастих листочків сході для боротьби з однорічними дводольними і злаковими бур'янами можна обробляти гербіцидом Півот (0,8-1,0 л/га). Кращий спосіб збирання насіннєвих посівів – пряме комбайнування з попереднім штучним підсушуванням травостою десикантом Реглон Супер.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net

ЛЮЦЕРНА, ЕСПАРЦЕТ

Сорт люцерни з активним ростом в осінній період при невисоких температурах і зменшеній тривалості дня

ЄВА

У Реєстрі сортів рослин України з 2002 р., для вирощування в Ліссостепу та Поліссі.

Автори: М.М. Терещенко, М.А. Голуб, М.М. Лутоніна.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу. Висока врожайність зеленої маси і насіння. За рахунок скороченого періоду спокою вирізняється активним ростом у осінній період при невисоких температурах і зменшеній тривалості дня. При достатній вологозабезпеченості у цей період формує додатковий укіс, що суттєво підвищує загальний урожай фуражу протягом сезону;
- ✓ у конкурсному сортовипробуванні інституту середня врожайність сухої речовини склала 8,75 т/га, насіння – 0,35 т/га, що перевищило стандарт, відповідно, на 1,36 т/га (18,4%) та 0,11 т/га (45,1%). У державному сортовипробуванні середня урожайність сухої речовини становила 11,32 т/га, максимумальна – 15,5 т/га, насіння – 0,29 т/га;
- ✓ середньостиглий. Від весняного відростання до дозрівання насіння 122-125 днів;
- ✓ вміст білка до 20,0%;
- ✓ зимостійкість та посухостійкість вище середньої;
- ✓ доволі стійкий до ураження кореневими гнилями. Жовтою та бурю плямистостями листя уражується слабо.

Апробаційні ознаки: *Medicago varia* Mart. Кущ прямостоячий, куцистіть середня. Добра облистяність (49-57%). Висота рослин у першому укосі на початку цвітіння 90-110 см. Листя слабоопушене, зворотнойцевидне. Суцвіття – головчаста китиця, середньої довжини (3-4 см). Забарвлення квіток світло-фіолетове, фіолетове, бузкове, блакитне, світло-рожеве. Боби звернуті в 3,0-4,5 оберти, середні, при дозріванні коричневі.

Агротехнічні вимоги: Для одержання високих і стабільних урожаїв насіння рекомендуються широкорядні посіви (міжряддя 70 см, норма висіву 2,0-2,5 кг/га) з формуванням густоти травостою 250 тис. рослин/га. У фазі 2-3 справжніх трійчастих листочків сходи для боротьби з однорічними дводольними та злаковими бур'янами можна обробляти гербіцидом Півот (0,8-1,0 л/га). Кращий спосіб збирання насінневих посівів – пряме комбайнування з попереднім штучним підсушуванням травостою десикантом Реглон Супер.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www: sgi.in.ua](http://www.sgi.in.ua) e-mail: sgi-uaan@ukr.net

ЛЮЦЕРНА, ЕСПАРЦЕТ

Сорт люцерни з формуванням додаткового укусу за рахунок скороченого періоду спокою

ЛАСКА

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 року, для вирощування в умовах Степу і Лісостепу.

Автори: М.М. Терещенко, М.М. Лутоніна, М.А.Голуб та інші.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу, характеризується високою урожайністю сухої речовини та насіння. Має скорочений період спокою і за рахунок цієї ознаки відрізняється активним ростом рослин в осінній період при невисоких температурах і скороченій тривалості дня. При достатній вологозабезпеченості у цей період формує додатковий укіс, що суттєво підвищує загальний урожай фуражу протягом одного сезону;
- ✓ за 4 роки конкурсного сортовипробування середня урожайність сухої речовини склала 11,2 т/га, насіння – 0,3 т/га, що перевищує стандарт відповідно на 1,92 т/га (20,7%) та 0,05 т/га (19,4%). У 2006 році сорт Ласка в умовах суходолу дав 4 укуси і сформував рекордний урожай зеленої маси – 76,7 т/га, сухої речовини – 21,3 т/га і насіння – 0,43 т/га;
- ✓ зимо- і посухостійкість високі – 9 балів;
- ✓ стійкий до бурі і жовтої плямистості та кореневої гнилі. Ураження рослин не перевищує, відповідно, 8-10%, 12-14% і 15-30%;
- ✓ сорт середньостиглий – від весняного відростання до дозрівання насіння – 121-124 дні. Інтенсивно відростає навесні та після укосів;
- ✓ облистяність висока – 51-53%, вміст білка – 18,3%.

Апробаційні ознаки: відноситься до люцерни мінливої (*Medicago varia Mart.*), різновидність – синьогібридна. Кущ напівпрямостоячий, кущистість середня, висота рослин на початку цвітіння першого укусу – 90-115 см. Суцвіття – головчаста китиця середньої довжини (3-4 см). Забарвлення квіток фіолетове, світлофіолетове, бузкове, блакитне. Дуже рідко зустрічаються рослини з темними синьо-фіолетовими, зі змішаними, білими або кремовими квітками. Боби середнього розміру, закручені у 3,0-4,5 оберти.

Агротехнічні вимоги: Строки сівби – з ранньої весни до 15 серпня. Глибина загортання насіння 2-3 см. Для знищення однорічних дводольних і злакових бур'янів по сходах у фазі 1-3 трійчастих личотків застосовують гербіцид Пульсар (0,75-1,0 л/га). Кращий спосіб збирання насінневих посівів – пряме комбайнування з попереднім штучним підсушуванням травостою десикантом Реглон Супер.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net

ЛЮЦЕРНА, ЕСПАРЦЕТ

Високоінтенсивний сорт люцерни з високою зимо- і посухостійкістю

ЛЮБА

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 року, для вирощування в умовах Степу, Лісостепу і Полісся.

Автори: М.М. Терещенко, М.М. Лутоніна, М.А. Голуб.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу, характеризується високою урожайністю сухої речовини та насіння. За 4 роки конкурсного сортовипробування середня урожайність сухої речовини склала 7,04 т/га, насіння – 0,22 т/га, що перевищувало стандарт, відповідно, на 0,76 т/га (12,1%) та 0,03 т/га (18,3%);
- ✓ зимо- і посухостійкість високі – 9 балів;
- ✓ стійкий до бурої плямистості (11%) і кореневої гнилі (15-30%);
- ✓ середньостиглий. Від весняного відростання до дозрівання насіння – 122-125 днів;
- ✓ облистяність висока – 51,5-57,8%, вміст білка у листостебловій масі – 17,7-19,1% у перерахунку на суху речовину.

Апробаційні ознаки: відноситься до люцерни мінливої (*Medicago varia Mart.*). Куц напівпрямостоячий, кущистість добра, висота рослин на початку цвітіння першого укусу 90-110 см. Стебла неопушені, листя від середнього розміру до крупного, зворотно-яйцеподібне та подовжено-еліпсовидне, м'яке. Суцвіття – циліндрична або головчата китиця середньої щільності. Забарвлення квіток фіолетове, світло-фіолетове, бузкове, блакитне, із змішаним забарвленням квіток, білими і кремовими квітками. Боби середнього розміру, закручені у 2,0-4,0 оберти.

Агротехнічні вимоги: для одержання дружних сходів і формування високопродуктивного травостою поле повинно бути очищене від багаторічних бур'янів і вирівняне з осені. Передпосівний обробіток ґрунту найкраще проводити боронами Радченка. Строки сівби – з ранньої весни до 15 серпня. Глибина загортання насіння 2-3 см. Обов'язкове післяпосівне коткування гладкими або кільчасто-зубчастими котками. Кільчасто-шпорові котки непридатні. Для знищення однорічних дводольних і злакових бур'янів по сходах у фазі 1-3 трійчастих листочків застосовують гербіцид Пульсар (0,75-1,0 л/га). Фуражні посіви закладають суцільним способом з нормою висіву 10-20 кг/га, а насінневі – широкорядним (міжряддя 70 см) і нормою висіву 2,0-2,5 кг/га, з наступним формуванням густоти 150-250 тис. рослин на 1 га.

*Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www: sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net*

ЛЮЦЕРНА, ЕСПАРЦЕТ

Сорт еспарцету інтенсивного типу

БЛИСК

У Реєстрі сортів рослин України з 2006 року, для вирощування в умовах Степу.

Автори: М.М. Лутоніна, М.М. Терещенко, М.А. Голуб.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу, з високою урожайністю зеленої маси, сіна та насіння. В середньому за рік з трьох циклів конкурсного сортовипробування (6 років) перевершив стандарт (сорт Южноукраїнський) по урожаю зеленої маси на 5,37 т/га (27,8%), сіна – 1,53 т/га і насіння на 0,14 т/га (13,0%);
- ✓ зимостійкість і посухостійкість високі – 9 балів;
- ✓ стійкість до кореневої гнилі середня;
- ✓ середньостиглий, одноукісний. У вологі роки після першого укусу формує добру отаву;
- ✓ можливе успішне вирощування на одному місці протягом трьох років;
- ✓ підвищений збір білка з одиниці площі. Перевага над стандартом за цим показником складає 0,24 т/га (39,6%).

Апробаційні ознаки: відноситься до еспарцету закавказького – *Onobrychis transcaucasica* Grossh. Рослина висока, пряма, розгалуження слабе. Листок довгий, широкий, еліптичний. Суцвіття – циліндрична китиця з дещо звуженою основою та притупленою верхівкою на початку цвітіння, майже рівномірної ширини по всій довжині. Китиця нещільна, з одночасно розкритими 3-4 квітками. Перед розкриттям квітки розташовані під гострим кутом до осі китиці, а після розпускання – відгинаються під прямим кутом. Боби середнього розміру, з короткими зубчиками.

Агротехнічні вимоги: допустимі строки сівби – з ранньої весни до 15 серпня. Глибина загортання насіння 2-3 см. Обов'язкове післяпосівне коткування гладкими або кільчасто-зубчастими котками. Фуражні посіви закладають суцільним способом з нормою висіву 4-5 млн/га схожого насіння (80-100 кг/га). Насінневі посіви – теж суцільним способом, але із зменшеною нормою висіву – 2,5-3,0 млн/га (50-60 кг/га). Для знищення однорічних дводольних і злакових бур'янів по сходах у фазі 2-5 трійчастих листочків застосовують гербіцид Пульсар у дозі 0,75-1,0 л/га. До скошування фуражних посівів приступають у кінці бутонізації. Насінневі посіви збирають роздільним способом при побурінні близько 50% бобів або прямим комбайнуванням з попередньою обробкою десикантом Реглон Супер. Збирання слід проводити тільки у ранішні або нічні години, коли травостій вологий, що сприяє зменшенню втрат урожаю від осипання насіння.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
[www: sgi.in.ua](http://www.sgi.in.ua) e-mail: sgi-uaan@ukr.net

ЛЮЦЕРНА, ЕСПАРЦЕТ

Двоукісний сорт еспарцету інтенсивного типу

АДАМ

У Реєстрі сортів рослин України з 2007 року, для вирощування в умовах Степу і Лісостепу.

Автори: М.М. Лутоніна, М.М. Терещенко, М.А. Голуб.

Господарські та біологічні характеристики:

- ✓ інтенсивного типу, висока врожайність зеленої та сухої маси, добра насіннева продуктивність. В середньому за рік за два цикли конкурсного сортовипробування (4 роки) перевершив стандарт (сорт Южноукраїнський) за урожаєм зеленої маси на 3,91 т/га (21,3%), сіна – 1,60 т/га (35,9%), насіння – 0,05 т/га (5,1%);
- ✓ посухостійкість і зимостійкість високі – 9 балів;
- ✓ стійкість до кореневої гнилі – від середньої до високої;
- ✓ середньостиглий, ярого типу розвитку, двоукісний. На суходолі при достатньому вологозабезпеченні формує два повноцінних укуси;
- ✓ можливе вирощування на одному місці до трьох років;
- ✓ має високий збір білка з одиниці площі і перевершує за цією ознакою стандарт на 0,16 т/га (26,5%).

Апробаційні ознаки: відноситься до еспарцету закавказького – *Onobrychis transcaucasica* Grossh. Рослини високі, прямі, розгалуження слабе. Листок довгий, широкий, еліптичний. Суцвіття – циліндрична китиця з дещо звуженою основою та притупленою верхівкою на початку цвітіння, майже рівномірної ширини по всій довжині. Китиця нещільна, з одночасно розкритими 3–4 квітками. Перед розкриттям квіткі розташовані під гострим кутом до осі китиці, а після розпускання – відгинаються під прямим кутом. Боби середнього розміру, з короткими зубчиками.

Агротехнічні вимоги: допустимі строки сівби – з ранньої весни до 15 серпня. Глибина загортання насіння 2-3 см. Обов'язкове післяпосівне коткування гладкими або кільчасто-зубчастими котками. Фуражні посіви закладають суцільним способом з нормою висіву 4-5 млн/га схожого насіння (80-100 кг/га). Насінневі посіви – теж суцільним способом, але із зменшеною нормою висіву – 2,5-3,0 млн/га (50-60 кг/га). Для знищення однорічних дводольних і злакових бур'янів по сходах у фазі 2-5 трійчастих листочків застосовують гербіцид Пульсар у дозі 0,75-1,0 л/га. До скошування фуражних посівів приступають у кінці бутонізації. Насінневі посіви збирають роздільним способом при побурінні близько 50% бобів або прямим комбайнуванням з попередньою обробкою десикантом Реглон Супер. Запізнення із скошуванням насінневих посівів та збирання у спекотний час дня призводить до осипання більшої частини самого цінного насіння.

Селекційно-генетичний інститут пропонує
високоякісне насіння вищих репродукцій власних сортів та гібридів
www.sgi.in.ua e-mail: sgi-uaan@ukr.net

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ ПОТАТОК